

PHÆDRI ET ÆSOPI

in fidei Napoli. 1829
FABULÆ

IN USUM SCHOLARUM

SELECTÆ

OPERA ET STUDIO

GEORGII WHITTAKER, A. M.

OLIM GRAMMATICÆ SCHOLÆ MAGISTRI SOUTHAMPTONIÆ,

—QUID RIDES?—MUTATO NOMINE, DE TE
FABULA NARRATUR. HOR.

QUARTA EDITIO,

AUCTA ATQUE EMENDATA.

CLAUSENTI:

IMPENSIS LAW et WHITTAKER, VICO AVE-MARIA,
LANE, LONDINI.

1816.

1844

PREFATIO.

INSTITUTIO puerorum maximam postulat reverentiam; utpotè quæ infantem animum excolat, generis honorem servet atque perpetuet, amicis præbeat voluptatem, et non tantum privato sed etiam publico commodo prospiciat. Huic quicumque operam navabit, laude erit dignus; quicquid aliud sibi promiserit prætereà. Nōrunt fere omnes nihil opus esse Ingenio ad optimas Auctorum partes eligendum. Æquè quidem est manifestum in præsentī conatu haud multo opus esse Judicio. Tempus autem maximè postulatur, et patientia.

Fabularum utilitas in pueris instituendis a principio Doctrinæ probata est, et non raro inter homines, si historiæ profanæ aut sacræ credatur, se in dignitatem vindicavit.

Usu ergo admissō, “Selectæ Fabulæ” pro se loquantur.

G. W.

—VETUSTO GENERE SED REBUS NOVIS.

PHÆDRUS.

Æsopi et Phædri Fabulæ.

I.

CANCER *et* FILIUS.

UT prorsus iret filium retrogradum
Cancer monebat: (*a*) at filius;—*i præ; sequar.*

Alteri ne objice, quod tibi objici potest.

(*a*) Subaudi, Respondet.

II.

COCHLEÆ *et* COLONUS.

COLONUS assabat Cochleas. Cum audiret eas
stridentes, ait; (*a*) Domibus incensis, vos *canitis*?

Quod intempestivè facis, absurdè facis.

(*a*) Domibus, ablat. case taken absolutely, from Domus, of
the second and fourth declension, wanting *me* in the singular
number, *mi* and *mis* in the plural.

III.

AUCEPS, PALUMBUS *et* SERPENS.

AUCEPS Palumbo cum dolos (*a*) prætenderat,
Premit Anguem, cujus dente violatus perit.

Feres jure malum, quod parabis alteri.

(*a*) Prætenderat, a verb transitive, governs dolos in the
accusative case; and being compounded of præ and tendo
governs also a dative.

IV.

VULPES et LARVA.

LARVAM Vulpes reperit mirâ arte perfectam et vehementer clamitat; O quale sine cerebro caput!

“ O formose Puer, nimum ne crede colori.”

V.

CANIS et UMBRA.

CANIS ore ferens carnem ac fluvium (a) tranans, Umbram carnis sub aquâ visam cupidè captat; et sic eam, (b) quæ in faucibus erat, illico perdit.

“ Ego spem pretio non emam.”

(a) Tranans, participle from Trano. Comp. of trans and no.

(b) Quæ agrees with Carnem. Relative with its antecedent.

VI.

LEENA et SUS.

FÆCUNDA Sus Leenæ (a) vertebat probro, Catulum quod unum quolibet partu ederet. Unum, at Leonem, retulit indignans Fera.

Res dignitate prævalent, non copiâ.

(a) Verto and some other verbs govern two dative cases.

VII.

COLUMBA et PICA.

ROGATA Columba cur in (a) eodem loco nidum semper faceret, cum pulli semper (b) surriperentur, Picæ respondit;—suadet Simplicitas.

Vera Probitas nimum fallitur.

(a) Eodem, ablat. from Idem. eadem, idem. Comp. of is, ea, id, and dem.

(b) Surriperentur, a Surripio. Comp. of sub, and rapio.

VIII.

TAURI et LEO.

QUATUOR Tauri unà pascebantur; quos, etsi esurit, Leo conjunctos metuit (a) aggredi. Hinc falsis verbis conatur (b) segregare; segregatos devorat.

Nihil stabilius est Concordiâ.

(a) Aggredi, Infin. Mood. ab Aggredior. Comp. of ad and gradior.

(b) Segregare, a Segrego; quasi "seorsim a grege ago."

IX.

SOL et NOCTUA.

SOLI, quòd ejus (a) sustinere Noctua Radios non posset, fecerat convicium.
Ne me, sed oculos, Sol ait, culpa tuos.

Nemo seipsum culpât.

(a) Sustinere, Infin. Mood. a sustineo. Comp. of sub and teneo.

X.

EQUUS ÆGROTUS et CANIS.

EQUUS ægrotabat. Rodere assuetus Canis Projecta cadavera, illam visitat, rogans
Quomodo se haberet: (a) Meliùs, inquit, quàm vells.

Non ægroto, sed sibi consulit hæres.

(a) Benè, meliùs, optimè.

XI.

ASINUS, SIMIUS, et TALPA.

Dum conqueruntur, quod (a) sibi desint cornua, Asinus, et caudam quod non habeat Simius;
Tacete; me cæcum, inquit Talpa, cernitis.

Malum miserioris est misero levamen.

(a) Sum cum compositis, &c.

XII.

CASSITA et PUER.

CASSITA interrogata a Puerō, qui eam delicatè et mollitèr nutritiverat, quocircà in caveam nollet (a) regredi; ut *med*, (b) inquit, voluntate, non *tuâ*, vivam.

Libertas denegat pretium.

(a) Regredi, a regredior, Verb Dep. Comp. of re for retrò and gradior.

(b) Inquam, vel Inquio, is, it. Verb Defect.

XIII.

LUPUS et AGNUS.

LUPUM e fenestrâ videt Agnus (a) prætereuntem et audax conviciis eum persequitur;—Cui Lupus inquit, Non (b) *Tu*, sed *Locus* mihi convicia facit.

Tempus et Locus addunt homini audaciam.

(a) Prætereuntem. Accus. case, a præteriens, participle from prætereo. Comp. of præter and eo.

(b) Subaudi, Facis.

XIV.

JUPITER et PERÆ.

PERAS imposuit Jupiter (a) nobis duas: Propriis repletam vitiis post tergum dedit; Alienis ante pectus suspendit gravem.

Aliena vitia citiùs, quàm nostra, cernimus.

(a) Dativum ferme regunt Verba composita cum his præpositionibus, &c.

XV.

VIPERA et LIMA.

Limam in officinâ repertam Vipera (a) cœpit rodere. Inquit Lima subridens, Quid stultè agis? Tuos priùs (b) dentes, quàm me, contriveris: durum enim æs corrodo.

Fortiori ne oppugna.

(a) Cœpit, from Cœpi, a verb defective: So also memini, odi and novi.

(b) Priusquam is elegantly divided by the Figure Tmesis.

XVI.

CANIS *et* DUO LEPORES.

UNUM insecutus in campo Leporem Canis,
Videt alterum; et eum cœpit pariter insequi.
At utrumque capere dum cupit, *neutrum* capit.

Aviditas jure sibi officit.

XVII.

AURIGA *et* ROTA Stridens.

CURRUM rogabat Auriga, (a) quare Rota, quæ
erat (b) deterior, strideret? Roganti Currus respondit,
(c) Ægroti semp̄ sunt queruli atque morosi.

Malis oppressi homines queruntur.

- (a) Quare. Adverb. Quâ re.
(b) Deterior, adjective of the comparative degree; ab obsoleto *Deter.*
(c) Subaudi *Homines.*

XVIII

PARTUS MONTIS.

OLIM rumor erat (a) Montem parturire. Vicini
homines accurrunt et circumstant monstrum ingens
expectantes. *Mons* tandem parturit:—Exit *Mus.*

Jactantia contemptu digna est.

- (a) Montem. Accus. case with the sign *That* set before the Infinitive mood.

XIX.

VULPES *et* CANIS.

RAPUERAT Vulpes gallum gallinaceum,
Voraveratque. (a) Mox nefaria hanc adhuc
Madentem cæde fortis occupat Canis,
Crebroque dente membra discerpens vorat.

Ab alio expectes, alteri quod feceris.

- (a) Que is always supported by another word.

XX.

VULTUR *aliquæ* AVES.

NATALEM celebrare simulans Vultur Aves ad cœnam invitat, (a) Multæ veniunt invitatæ;—eas, quæ veniunt, Vultur blandè accipit;—quas verò accipit, avidè laniat.

“Melle sub Hyblæo sæpe venena latent.”

(a) Climax, vel Anadiplosis continuata.

XXI.

CANIS *et* BOS.

IN (a) præsepi fœni pleno jacebat Canis. Venit Bos (b) ut comedat: Ille latrans prohibet. Bos ait, Dii te (c) perdant, qui nec *ipse* fœno vesceris, nec *me* sinis vesci.

Multi aliis invident, quod ipsi nequeunt obtinere.

(a) Præsepi. Neuters of the third declen. in *e, al, ar*, make *i* in the ablative singular.

(b) Ut, causam denotans, subjunctivo jungitur.

(c) Perdant. Optative mood.

XXII.

MILVUS *et* AGRICOLA.

COLUMBAM dum persequitur, in laqueum incidit Milvus. Hunc capiens (a) dedere cùm vellet neci Agricola; parce, non enim te læsi, ait. At ille, et *ista*, dixit, an te læserat?

Jure mortem subit, qui mortem innocenti parat.

(a) Dedere. Infin. Mood, from Dedo.

XXIII.

PUER *et* FORTUNA.

AD oram putei dormiebat Puerulus. Eum Fortuna suscitans, abi hinc, ait; In puteum namque si caderes, non hanc *tuam* Fuisse culpam, sed *meam* omnes dicerent.

Qui in periculum incurrit, sæpe Fortunam accusat.

XXIV.

TESTUDO et AQUILA.

TESTUDO orabat Aquilam, (a) ut volare doceret. Hoc esse contra naturam monebat Aquila; illa verò precibus instabat. Unguibus ergo illam accepit, in altum tulit, demisit. Inde (b) lapsa conteritur.

Ne temnite consilium.

(a) Resolvi potest hic modus per *quod et ut*.

(b) Lapsa. præter. participle from labor.

XXV.

PUER et TROCHUS.

SONANTE loro dum Trochum exagitat Puer,
Cur cogor, inquit, orbis ut, quales volo,
Ineas, tam crebrò te (a) ferire?—Cui Trochus;
Nempe ut tibi animos plagæ dant, ita et mihi.

* * * * *

(a) Ferio, feris, præterito caret, ferire: The Dictionaries give *percussi*; but *percussi* rather appertains to *Percutio*.

XXVI.

LEO et RANA.

RAUCAM audiens vocem Leo trepidat (a) aliquid magni expectans. Parvula tandè Rana (b) aquis egreditur. Tum vero deposito (c) metu appropinquat Leo, et pedibus Ranam proculcat.

Vani timores sunt risu digni.

(a) Aliquid. Neutrum adjectivum aliquando postulat post se Genitivum.

(b) Aquis. Ablat. governed of *e* in composition.

(c) Metu. Ablat. case taken absolutely.

XXVII.

PISCES.

JACTIS in undam retibus, magni quidem Capti sunt Pisces. At minuti se simul Extricavêre, facile permeantibus Corpusculis fenestras lineæ domûs.

Humiles evadunt; potentes patiuntur.

XXVIII.

PANTHERA et VULPES.

QUANDO Panthera præ se Vulpem temneret, quia pellem ipsa haberet variis coloribus maculatum; Vulpes respondet, Decus (a) esse sibi in Animo, illi in Cute.

Bonis Animi cedunt bona Corporis.

(a) Est pro habeo regit Dativum.

XXIX

CULEX et TAURUS.

IN cornu Tauri parvulus quondam Culex Consedit; seque dixit, mole si suâ Eum gravaret, avolaturum illicò. At ille dicit; non te omninò senseram.

Vana superbia debet puniri.

XXX.

MILVUS ÆGROTUS.

MILVUS jam ferè moriens matrem orat Deos ire (a) precatum: Cui mater contrà loquitur, Ne spera (b) opem Deorum, quorum aras tam diu violavisti.

Æquum est Superos venerari.

(a) Precatum. Supine in *um*.

(b) Gen. Opis; dat. Opi; acc. Opem;—ab. Ope; ab antiquo Ops.

XXXI.

MUSCA et QUADRIGA.

IN stadio currébat Quadriga (a) cui Musca insidebat. Pulvere autem multo equorum pedibus ac rotis excitato, Musca superbè aiebat, Quantum pulveris excitavi!

Sunt, qui alienam gloriam sibi ipsis transferunt.

(a) Cui. Dativum ferè regunt verba composita, &c.

(b) Pulveris. Genitive case governed of the neuter adjective Quantum.

XXXII.

RUSTICUS *et* SYLVA.

IN SYLVAM venit Rusticus, capulum rogans
 Aptum ut securi tollere liceret suæ.
 Hoc cum, annuente Sylvâ, fecisset; statim
 Ferrum in beneficas vertere cœpit arbores.

Vide, cui benefacias.

XXXIII.

CANCER *et* VULPES.

CANCER e mari egressus in loco quodam pascebat-
 tur. Vulpes esuriens videt, accedit, corrumpit (a).
 Moriturus ait; Digna patior, qui cùm sim *marinus*,
terrestris esse volui.

Naturæ leges observa.

(a) Moriturus. Future participle, from *morior*, a deponent verb.

XXXIV.

LACERTA *et* TESTUDO.

TUI me (a) miseret, aiebat Testudini
 Lacerta; quod (b), quo libeat cunque vadere,
 Tuam ipsa tecum ferre cogaris domum.
 Quod *utile*, inquit illa, non *grave* est onus.

Quicquid est utile, est etiam leve.

(a) Miseret. Verb Impersonal, requiring both an Accu-
 sative and a Genitive case.

(b) Quo and cunque are divided by the figure Tmesis.

XXXV.

MULIER *et* GALLINA.

OVUM unum quotidie ponentem Gallinam habebat
 Mulier, quæ spe duo (a) habendi eam opipare aiebat.
 Mox pinguior Gallina fit sterilis.

“Luxus et rerum copia faciunt injuriam.”

(a) Habendi. Gerund in *di*, depending on spe.

XXXVI.

CASEUS et FELIS.

IN cistâ opimum quem posuerat Caseum
Rusticus, inesse murem qui corroderet
Advertit. Ideo misit huc Felem. At simul
Captum illa murem Caseumque devorat.

Ad vindicanda damna ne improbum elige.

XXXVII.

HERCULES et RUSTICUS.

RUSTICUS, carro in luto hærente, “duplices
tendens ad sidera palmas,” Herculis orat auxilium.
Deus exclamat; Equos flagella, et ut carrum moveas
(a) vi (b) summâ utere; et tunc Hercules vocatus
juvabit.

“Preces otiosi parùm prosunt.”

(a) Vi. Ablat. from Vis, vim, vi. Plural, vires, virium, &c.
(b) Superus, superior, supremus vel summus.

XXXVIII.

SENEX et JUVENIS.

SENFEM more (a) arcûs curvatum Juvenis interro-
gavit, an sibi arcum vellet vendere. Cui Senex, Sis
patiens et pecuniam serva:—si enim diu vixeris,
Natura tibi arcum dabit.

Maxima debetur Senibus reverentia.

(a) Arcûs. Genitive Case of the fourth declension.

XXXIX.

ROSA et AMARANTHUS.

QUIS non odoris nostri delicias amat?
Quis non, Rosa ait, frondis purpureum decus?
Amaranthus autem, nil mihi quidem, refert,
Contingit horum simile: sed vivo diù.

Gloria inanis est culpanda.

XL.

PAVO et GRUS.

SE jactat Pavo, variam ostentat caudam, Gruem præ se contemnit. Grus fatetur Pavonem esse formosum; Se tamen, dum Pavo vix (a) domos supervolat, animato volatu nubes penetrare.

“Sua cuique est virtus.”

(a) Domus is of the second and fourth declension, but wants *me* in the singular number, *mi* and *mis* in the plural.

XLI.

CERA et LATER.

CERA invidabat Lateri duritiem suam:
Quam comparari ab ignium violentiâ
Cum comperisset, se ipsa in ignes dejecit.
At misera penitens liquitur, et consumitur.

Quod uni prodest, alteri sæpe nocet.

XLII.

ILICES.

RECTÆ et proceræ contemnebant Ilices
Unam inter ipsas, quæ torta et humilis (a) foret.
Lignarius autem cum venisset huc faber,
Cæduntur omnes illæ; ast hæc relinquitur.

Minimi fuisse pretii multis profuit.

(a) Forem, Verb substantive defective.

XLIII.

VULPES et UVA.

FAME coacta Vulpes altâ in vineâ
Uvam appetebat summis saliens viribus;
Quam tangere (a) ut non potuit, discedens ait,
Nondum *matura* est, nolo *acerbam* sumere.

“Quod consequi non potes, prudens fuge te nolle.”

(a) Ut, pro *postquam*, indicativo jungitur.

XLIV.

POETA et AGRICOLA.

AGRICOLA quondam annum vectigal afferens ad Poetam, cujus arva colebat, et solum inter libros offensus rogabat; (a) Quomodo sic solus potes vivere?—*Solus*, refert, tantum esse cœpi, simul ac *te* vidi.

Eruditus nequit esse solus, nisi interpelletur ab ignaro°

(a) Quomodò. Adverb. Quo modo.

XLV.

OVIS et CORNICULA.

DORSUM super Ovi dum sedens Cornicula fodiat. Id ex te quod patior, inquit Bidens, Cati si faceres, ferres infortunium. Reponit illa; *quibus* ego insultem scio, Molesta placidis, morigera ferocibus.

Malitia sæpè comitem habet prudentiam.

XLVI.

ASINUS et HERUS.

INDUTUS pelle Leonis Asinus in pascua veniens greges et armenta terretque fugatque. Mox (a) in Herum quærentem cum rugitu ferox incurrit. Ast Herus, auribus prehensis, inquit; *Alios* fallas, — *Ego* te bene scio.

“ Quod non es, ne te esse simules.”

(a) In. Preposition elegantly repeated.

XLVII.

CALVUS.

CALVI equo vecti crines mentitos subita aura sustulit. Comites rident: Ipse quoque ridens ait; Quid mirum est si crines, qui non erant mei, (a) abierunt?—Illi enim (a) abierant, (b) qui, teste naturâ, mei fuerant.

Ob amissas opes pusilli est lugere.

(a) Per Syncopen.

(b) Subaudi, Existente.

XLVIII.

CROCODILUS et VULPES.

DE nobilitate gloriabatur suâ
 Pluresque Vulpi instabat commemorans avos
 Crocodilus, (a) unde rectâ venisset viâ.
 At dixit, *unde venerim*, Vulpes, minùs
 Me id angit, quàm quò vadere liceat mihi.

Plures sciunt unde veniunt, pauci quo vadant.

(a) Unde. A quibus.

XLIX.

MORS et SENEX.

FASCEM lignorum miser humeros Senex super
 Portabat ægrè. Longiore sed viâ
 Fractus, victusque, fascem deposuit (a) humi.
 Mortem invocavit:—mors advenit,—tum (b) senex;
 Fascem hunc in humeros ut mihi reponas precor.

Mali medela Mors venit, gravius malum.

(a) Hi genitivi, humi, domi, &c.

(b) Subaudi, inquit.

L.

ASINUS et RANÆ.

ASINUS ligna ferens per Paludem ibat. Lapsus
 autem cùm surgere non possit, alta emittit suspiria.
 Ranæ verò. suspiriis auditis, conclamant; animal
 impatiens, *quid faceres*, si hic tanto tempore, quanto
 nos, mansurus eras?

Malum levius fit patientiâ.

LI.

GRUES et ANSERES.

AGRUM vastabant juncti Gruibus Anseres.
 Quod cùm audiissent Rustici, illuc se ferunt.
 Grues, simul eos aspiciunt, simul avolant:
 Verùm capiuntur Anseres, qui corporis
 Onere impediti subvolare non queunt.

Urbe captâ, pauperes facilè fugiunt, divites capti
 serviunt.

LII.

PUER et AGRICOLE.

PUER quidam oves pascens lupum adesse joco (a) sæpiùs clamitabat et Agricolis accurrentibus irridebat. Mox lupus seriò adest:—solitam Puer vocem attollit:—Illi autem frequentèr illusi non subveniunt. Oves impunè lupus prædatur.

Mendaci, vera quidem dicenti, timemus credere.

(a) Sæpe, sæpiùs, sæpissimè.

LIII.

FORMICA et COLUMBA.

SITIENS venit ad fontem, ut biberet, Formica. Incidentem forte in puteum Columba, ramo ex arbore dejecto, (a) eminùs opitulatur. Ramum Formica conscendens servatur. Mox adest auceps ut capiat Columbam, sed prohibet Formica pedem aucupis mordendo.—Sic tuta avolat Columba.

Gratiæ sunt meritis referendæ.

(a) Eminùs. Adverb. ex e et manu.

LIV.

PISCATOR et THUNNUS.

PISCATOR olim totam qui consumpserat Diem labore multo, nilque ceperat, Tristis repetebat littus. Tum subitò scapham Thunnus, inimicum dum fugit piscem, insilit. Quem capiens dicit, *haud speranti* advenis.

Fortuna facit, quod labor non potest.

LV.

FURES et GALLUS.

FURES in domum quandam ingressi nihil nisi Gallum invenerunt. Oranti ut vitam servarent, et dicenti se utilem esse hominibus (a) noctu eos ad opera excitando, respondent; Eo magis morieris;—illos enim excitando nos non sinis furari.

Ea sunt bonis commoda, quæ sunt malis incommoda.

(a) Noctu. monoptot ablat.

LVI.

CARBONARIUS et FULLO.

FULLONEM cùm rogaret carbonarius
 Ut unà secum, quam domum conduxerat,
 Habitare vellet: quod rogas, non expedit,
 Respondit Fullo. Quæ facerem enim *candida*,
Carbonibus ea simul *infuscares* tuis.

Malè ea socientur, quæ naturâ discrepant.

LVII.

CANIS et COQUUS.

DUM Coquus occuparetur, Canis in culinam irrum-
 pens cum *corde* arrepto fugit. At Coquus conversus,
 ut vidit ipsum fugientem, inquit; Heus Tu, scito me,
 ubicunque fueris, cautè te observaturum. Non enim
 mihi *cor* (a) abstulisti, sed potius mihi *cor* dedisti.

“ Nocumenta sæpe fiunt Documenta.”

(a) Abstulisti. Præt. ab Aufero. Comp. of *abs* and Fero.

LVIII.

CAPELLÆ et HIRCI.

BARBAM Capellæ cum impetrâssent ab Jove,
 Hirci mœrentes indignari cæperant,
 Quòd dignitatem Feminæ æquâssent suam.
 Sinite, inquit, illas gloriâ vanâ frui,
 Et usurpare vestri ornatum muneris:
 Pares dum non sint vestræ fortitudini.

“ Virtus, non Habitus, facit pares.”

LIX.

TALPA et MATER.

MATRI aliquando dicit Talpa, Mater, morum video
 fructiferam — Deinde rursus ait, Thuris odore plena
 sum — Et tertio iterum inquit, ærei lapilli audio fra-
 gorem. Mater verò respondit; O Filia, jam percipio
 te non esse solùm *visu*, sed et *olfactu* et *auditu* privatam.

Jactator se ipsum arguit.

LX.

LEO ægrotus et VULPES.

LEO ægrotabat. Præter Vulpem omnia eum visebant animalia. Ad hanc legatam mittit Leo *videre cupiens cum epistola*, in quâ maximam profitetur amicitiam, Vulpes rescribit; Opto ut, Leo, tu citò convalescas, idque Superos (a) orabo. Sed

————— “ Me vestigia terrent
Omnia te advorsùm spectantia, nulla retrorsùm.”

Ex factis verba sunt judicanda.

(a) Verba rogandi, docendi, vestiendi et celandi duplicem regunt accusativum.

LXI.

CERVA, VENATOR et LEO.

CUM Venatorem Cerva fugeret, in specum,
Ubi cubabat immanis Leo, incidit;
Qui comprehensam dum necat miseram; hei mihi,
Singultus inter illa supremos ait,
Ferum Hominem fugiens, immanem inveni feram.

Vitas Charybdim frustra, si in Scyllam incidas.

LXII.

TAURUS et MUS.

TAURI pedem Mus momordit, inque antrum celeritè fugit. Taurus vibrat (a) cornua, quærit hostem, nusquam invenit. Tum Mus irridens ait; Quia es robustus atque ingens, ne propterea (b) quemvis contemnito. Nunc te impunè læsit *exiguus Mus*.

Nemo hostem pili æstimet.

(a) Hoc cornu, indecl. Plural hæc Cornua, &c.

(b) Quivis, quævis, quodvis. Comp. of *quæ* and *vis*.

LXIII.

BOS et VITULA.

ARANTEM Vitula pinguis aspiciens Bovem,
 Eam contempsit præ se, quæ nihil ageret.
 Sed sacrificii mox ut advenit dies,
 Bovem relinquit dominus, et vitulam immolat.
 Quod cum videret, heus amica, Bos ait,
 Laboravisse nunquam quid te nunc juvat?

Nemo est ludibrio habendus.

LXIV.

PAVO et MONEDULA.

AVIBUS volentibus creare Regem, Pavo rogabat ut
 se ob pulchritudinem eligerent. Postquam aves eum
 elegerant, monedula, suscepto sermone, ait;—si, te
 regnante, Aquila nos persequi aggressa fuerit, quomodo
 nobis opem feres?

Non pulchritudo, sed fortitudo et prudentia homi-
 nem principatu dignum efficiunt.

XLV.

MILVUS et COLUMBÆ.

COLUMBÆ cum Milvo olim bellum gesserunt,
 quem ut expugnarent regem sibi elegerunt Accipitrem.
 Ille rex factus hostem, non regem, agit: æque ac
 Milvus rapit laniatque. Facti Columbas (a). pœnitet,
 præferentes Milvum Accipitri, hostem tyranno.

“Nihil est ab omni parte beatum.”

(a) Pœnitet, Verb impersonal, requires both an accusative
 and a genitive case,

LXVI.

APER *et* VULPES.

APER arbori astans acuebat dentes. Vulpe autem rogante, cur sine ullâ causâ dentes acueret, inquit; Non sine causâ hoc facio. Nam si periculum me invaserit, me minimè tunc (a) acuendis dentibus (b) oportebit esse occupatum, sed potiùs *paratis* uti.

Paratus esto contra periculum.

(a) Acuendis. Gerund turned into a Noun Adjective.

(b) Oportet, ebat, ebit, uit, uerat, uerit, ere, &c.—Imp.

LXVII.

VENATOR, PALUMBES, *et* CORNIX.

TENDEBAT arcum Venator collineans,
 Visâ Palumbe: cui Cornix; quid restitas?
 Quae tibi minatur, hanc sagittam non vides?
 Video, inquit illa; sed petere me non velit.
 Dum sic Palumbes misera se ipsa decipit,
 Volat sagitta, nec sibi timentem necat.

Cautio est adhibenda.

XLVIII.

DIVES *et* SERVUS.

VIR dives Servum habuit tardi (a) ingenii, quem *regem stultorum* vocitabat. Ille contumelioso nomine iratus par pari statuit referre. Mox non sine causâ (ut putabat) in Herum conversus inquit; Utinam essem *rex stultorum!* Te enim cum *plurimis aliis* sub imperio tenerem.

“Pauci in se tentant descendere.”

(a) Laus et Vituperium rei, &c.

LXIX.

VIATORES.

UNUS e duobus iter facientibus annulum (*a*) sustulit gemmatum; quem alter admonebat ne diceret *inveni*, sed *invenimus*. Mox autem eo, qui perdiderat, persequente, socio currenti ait qui sustulerat annulum, *perimus*. Cui alter, *perii* æquum est clamare, non *perimus*.

Qui non est boni, non erit mali particeps.

(*a*) Tollo, sustuli, sublatum, tollere.

LXX.

GALLUS *et* GEMMA.

DUM Gallus escam quærit, Gemmam reperit:
 Jaces indigno quanta res (inquit) loco!
 O si quis pretii cupidus vidisset tui,
 Olim redisses ad splendorem maximum.
 Nec tibi (*a*) prodesse, nec mihi (*b*) quicquam potes.
 Qui nunc te inveni, potior cui multo est cibus.

“ Optima pereunt sine usu.”

(*a*) Prodesse. Infinitive from *prosum*.

(*b*) Quicquam, or quidquam, from *quisquam*.

LXXI.

DUE RANÆ.

RANIS duabus in palude pascentibus, æstate palus siccatur. Illæ verò aliam quærentes profundum puteum invenerunt. Quo invento, altera alteri clamat; Descendamus in hunc puteum. Sapientior (*a*) autem; Si etiam *hic* aqua aruerit, quo modo ascendamus?

Nihil est sine consilio tentandum.

(*a*) Subaudi, respondit.

LXXII.

PORCUS et EQUUS.

EQUUM phaleris armatum militaribus videns Porcus, atque ad se vocans ait; Stulte, quò festinas? In pugna fortassè morieris. Tum Equus; Vitam tibi sordido nullâ dignam (a) laude tenuis adimet cultellus; —Mortem vero meam maxima gloria comitabitur.

Nobilius est fortitè emori, quam turpitè vivere.

(a) Dignus, indignus, &c.

LXXIII.

CERVUS et FILIUS.

CERVO ait Hinnuleus; Pater, tu es (a) Canibus et major et celerior, ac porro cornua habes ingentia: —quare ergo eos metuis? Verum quidem dicis, respondit Cervus:—sed utcunquè Canes audivero latrantes, (b) nescio quo modo quàm celerrimè me in fugam confero.

“Naturam expelles furcâ, tamen usque recurret.”

(a) Comparativa, cum exponantur per Quam, &c.

(b) Nescio is frequently used with qui, quæ, quod.

LXXIV.

LEO et PORCUS.

LEO cùm socium sibi adsciscere vellet, multaque animalia sese illi adungere precibus et votis exposcerent, spretis cæteris, cum Porco solum societatem voluit iniri. Rogatus (a) causam respondit; Quia hoc animal aded est fidum, ut amicum in periculo nunquam relinquat.

Res adversæ probant amicitiam.

(a) Participia regunt casus suorum verborum.

LXXV.

CORNIX *et* URNA.

AQUÆ urnam Cornix olim sitiens reperit.
 Sed altior erat urna, quam pertingere
 Ut posset ad aquam. Tunc ipsam connititur
 Effundere Urnam; nec valet. Tum denique
 Injunctat lectos ex arenâ scrupulos.
 Aqua sublevatur. Hoc pacto Cornix bibit.

Acut ingenium necessitas.

LXXVI.

VULPES *et* RUBUS.

FUGIEBAT acta Canibus Vulpes. In Rubum
 Densum ac rigentem se coniecit, et Canes
 Elusit: cumque pungeretur sentibus,
 Etiamne, dixit, qui me servant, sauciant?
 At sauciant, dum servant. Nam didici malum
 Ferendum esse *leve*, ut evitetur *maximum*.

E duobus malis minus eligendum est.

LXXVII.

RUSTICI *et* SARMENTA.

DUO dum quondam Rustici ad littus maris
 Sederent otiosi; navem conspicio,
 Unus ait, eamque permagnam meherculè.
 Paulo post dixit alter: ego verò id nego,
 Hanc esse navem; at esse contendq scapham.
 Expectant: demum Sarmenta appelli vident.

Quod procul miraris, sæpe præsens contemnes.

LXXVIII.

LUPUS *et* OVIS.

LUPUS a Cane morsus et male affectus miserè (a) humi jacebat. (b) Cibi egens Ovem videt rogatque ut potum ex flumine vicino sibi afferat. Si enim, addens, tu mihi dabis potum, egomet mihi cibum reperiam. Verâ re cognitâ, ait Ovis; Si ego tibi potum dabo, tu (c) me cibo utèris.

“ Latet anguis in herbâ.”

- (a) Hi, genitivi Humi, Domi, &c.
 (b) Participia regunt casus verborum, &c.
 (c) Fungor, Fruor, Utor, &c.

LXXIX.

CERVA *et* VITIS.

FUGIENS Venatores Cerva sub Vite delituit. Eis autem paululùm præteritis, Cerva se latere putans frondibus pampineis vesci incepit. Ramos vero agitados Venatores (a) conspicati et arbitrati aliquod occultari animal sagittis Cervam confecere. Moriens ait; Justa patior, quia bene facienti nocebam.

Qui amicum injuriâ afficit, meritò punitur.

(a) Deponent præterite participle.

LXXX.

NITEDULA *et* MUSTELA.

NITEDULA, longâ tenuis inediâ, fortè per rimam angustiozem in horreum frumenti plenum repsit; in quo cum bene pasta fuit, egredi conantem distentus impedit venter. Tentantem *doctissima* videns Mustela exclamat,

—————“ Si vis effugere isthinc,
 (a) Macra cavum repetas arctum, quem macra (b) subisti.”

“ Opes irritamenta malorum.”

- (a) Macer, macra, macrum.
 (b) Subeo, is ivi itum, ire. Comp. of *sub* and *eo*.

LXXXI.

LUPUS et GRUS.

OS devoratum fauce cum hæreret Lupi,
 Gruem mox persuasit promisso præmio
 Ut gulæ credat colli longitudinem.
 Periculosam fecit medicinam Lupo.
 Pro quo cum pactum flagitaret præmium;
Ingrata es, inquit, ore quæ nostro caput
 Incolume abstuleris, et *mercedem* postulas.

Non tutum est improbos tueri.

LXXXII.

AQUILA et CORNICULA.

COCHLEAM habens Aquila non vi aut arte piscem
 potuit educere. Accedens Cornicula suadet subvolare
 et e (a) sublimi in saxa cochleam præcipitare; sic enim
 fore ut concha frangatur. Humi restat Cornicula
 casum expectans. Præcipitat Aquila, frangitur testa,
 subripitur piscis a Corniculâ. Aquila decepta dolet.

“SERÒ sapiunt Phryges.”

(a) Subaudi, loco.

LXXXIII.

LUPUS pelle Ovis indutus.

OLIM Lupus pellem Ove detraxit, eâdemque indutus
 gregi se immiscuit. Ovem sic latitans quotidie occisam
 devorabat. Quod cum Pastor animadvertisset, illum
 in altissimâ arbore captum suspendit. Vicinis rogan-
 tibus, cur Ovem suspendisset, aiebat; *Pellis quidem,*
at videtis, est Ovis, opera autem sunt *Lupi*.

“Fronti nulla fides.”

LXXXIV.

CANIS fidelis.

NOCTURNUS cum fur panem misisset Cani,
 Objecto tentans an capi posset cibo:
 Heus (inquit) linguam vis meam (a) præcludere
 (b) Ne latrem pro re domini? Multùm falleris
 Et Cani perito irritos tendis dolos.
 Namque *ista subita* me jubet benignitas
 Vigilare, facias ne *meâ* culpâ lucrum.

“Timeo Danaos et dona ferentes.”

(a) Præcludo. Comp. of Præ and claudio,
 (b) Ne prohibendi, &c.

LXXXV.

PISCES e sartagine in prunas desilientes.

PISCES in sartagine adhuc viventes ferventi oleo
 coquebantur; quorum unus inquit; Fugiamus hinc,
 fratres, ne pereamus. Tum omnes e sartagine paritèr
 exilientes in ardentem prunas deciderunt. Majore igitur
 affecti dolore damnabant consilium quod ceperant,
 dicentes, Quanto atrociori *nunc* morte perimus!

“Incidet in Scyllam, qui vult vitare Charybdim.”

LXXXVI.

GLIRES et QUERCUS.

QUERCUM glandiferam Glires dentibus eruere
 conjuraverunt, ut propiorem haberent cibum, et non
 victûs gratiâ toties ascendere cogerentur. Sed quidam
 cæteris sapientior prohibuit dicens; si *nutricem* nos-
 tram *nunc* interficiemus, quis *posthâc* nobis nostrisque
 nepotibus *ulla alimenta* præbebit?

Non modò præsentia intueri, verùm futura longè
 prospicito.

LXXXVII.

PUERI et RANÆ.

PUERI ad inertis stagni venerant aquam
 Ranis refertam. Simul in ripâ consident;
 Simul, bacillis instructi ut longis erant,
 Modò hanc, modò illam, si caput forte efferat,
 Ranam jocantes irulcant, ac dedunt neci.
 Tum procul exclamat una: ô barbari, quibus
 Hæc tanta *clades* nostra dulcis est *jocus*!

Ex alieno dolore voluptatem fuge quærerè.

LXXXVIII.

LUPUS et HÆDUS.

CAPRA pastum itura stabulo Hædum concluderat,
 Aperire nemini, ipsa dum redeat, monens.
 (a) Audiit, et illuc post paulo accedens Lupus
 Pulsat, vocemque caprinam imitatus jubet
 Fores recludi. At Hædus sentiens dolos,
 Non aperiam, inquit: ad me *vox* venit quidè
Caprina; sed per rimulas video *Lupum*.

Quicquid agis, cautio est adhibenda.

(a) Audiit, per Syncopen pro audivit.

LXXXIX.

HISTRIX et LUPUS.

LUPUS esuriens ad Histrionem advenerat. Eam
 verò sagittis munitam non (a) audebat invadere.
 Astutus illi cœpit suadere, nè pacis tempore tantum
 telorum onus tergo portaret; quandoquidè nihil, cùm
 prælii instaret tempus, sagittarii portarent. Cui His-
 trix; adversus Lupum *omne* Tempus est tempus
 præliandi.

Serò capiuntur arma, cum hostis ingruit.

(a) Audebat, from audeo, ausus sum, a Verb Neuter Passive.

XC.

COLONUS et ANGUIS.

COLONUS Anguem nutriverat. Iratus aliquando eum percutit securi. Evadit Anguis non sine vulnere. Postea Colonus, ad paupertatem deveniens, ratus est (a) id infortunii propter anguis injuriam sibi accidere. Anguem ergo precatur, ut redeat. Ille ait; se *ignoscere*, sed *redire nolle*; *livorem vulneris desisse*, *superesse tamen memoriam*.

Ignoscere alteri injuriam est misericordiae; cavere autem sibi est prudentiae.

(a) Adjectivum in neutro genere, &c.

XCI.

AVARUS et THESAURUS.

THESAURUM Avarus fossa condiderat humo,
 Quem subodoratus clanculum fur sustulit.
 Ergo ille rediens, vacuum ut invenit locum,
 Sortem execrari coepit insanis modis.
 Tum quidam sapiens, quid, ait, incassum furis?
 Ubi *pondus auri* sterile posueras, ibi
 Repone *lapidem*: tibi (a) *tantundem* proderit.

“ Nil perdit, id qui amitit quo uti nesciat.”

(a) Diptot. Gen. tantidem; ac. tantundem.

XCII.

RUSTICUS et AMNIS.

RUSTICUS amnem imbribus tumidum transiturus vadum quaerebat. Eam partem tentans, quae quietior placidiorque videbatur, reperit altiolem quam expectaverat. Porro, ubi breviolem tutiolemque invenit, ibi majori strepitu amnis decurrebat. Tum secum inquit; quanto melius est vitam aquis *sonantibus* quam, *silentibus* credere!

Minaces minus quam quietos metuit sapiens.

XCIII.

CAMELUS et JUPITER.

CAMELUS olim sortis (a) pertæsus suæ
 Conquestus est, armari Taurum cornibus;
 At sese inermem cæteris animalibus
 Objectum. Cornua ergo donari sibi
 Jovem rogavit. Verùm iratus Jupiter
 Implere votum non recusavit modò,
 Sed etiam auriculas decurtavit bestię.

“ Fortunâ vivat quisque contentus suâ.”

(a) Pertæsus. Participle from tædet.

XCIV.

CYGNUS et CICONIA.

CYGNUS moriens interrogabatur a Ciconiâ quare
 ipso penè mortis momento dulciores, quàm in omni
 vitâ, emitteret modos; tempore quinetiam, cùm cætera
 animalia exhorrent, et cùm ipse debet gravitèr mœrere.
 Cui Cygnus respondit; causam habeo gaudendi: (a)
 hinc enim neque (b) cibum (c) quærendi vexabor curâ,
 nec aucupum (d) insidiâs metuam.

“ Mors grata miseris.”

(a) Hinc. Ab hoc tempore.

(b) Gerundia et Supina regunt, &c.

(c) Gerundia in *di* pendent, &c.

(d) Insidiæ, arum. Plur. Fem.

XCV.

VESPERTILIO.

AVIBUS pugna (a) erat cum Quadrupedibus.
 Utrinque spes, utrinque metus, utrinque occurrit
 periculum. Mox vero territa Vespertilio deserit
 socios et ad hostes fugit. Aquila dux insperato impetu
 Quadrupedes vincit. Transfugam verò omnes, consilio
 inito, *uno ore* damnant Vespertilionem ut *nunquam* ad
 Aves rediret nec dici luce volaret.

“ Miserum amicum turpe est deserere.”

(a) Est pro Habeo regit Dativum.

XCVI.

CORVUS et LUPUS.

LUPOS per ardua montis juga Corvus comitatus partem sibi prædæ postulat, quia eos secutus nunquam deseruisset, sed semper individuus comes fuisset. Corvus deinde a Lupis contemnitur, utpote non *eos*, sed prædam comitatus; et non minus *Luporum* quam aliorum animalium, si occiderentur, (a) exta voraturus.

Quâ mente Homo agit, est inspiciendum.

(a) Extâ, orum. Plur. Neut.

XCVII.

NUTRIX et LUPUS.

MINATUR Nutrix puerum plorantem, nî taceat (a) datum iri Lupo. Lupus id forte audiens ad fores spe cibi manet. Mox puer, obrepente somno, tacet. Lupo in nemus redeunte jejuno et inani, Vulpes, ubi sit præda, interrogat. Ille non sine profundo gemitu respondet, *Verba mihi data sunt*: nam plorantem puerum abjicere Nutrix minabatur, sed fefellit.

“Cuiquam non est adhibenda fides.”

(a) Supinum in um cum Infinito *iri*, &c.

XCVIII.

LEO et TAURUS.

LEONEM fugiens Taurus in Hircum incidit, qui cornibus et feroci fronte eum intentavit. Plenus irâ eum alloquitur Taurus; Non frons *tua* in rugas contracta me territat, sed horrendus *Leo*; qui nisi tergo hæreret meo, *jam* scires quid sit (a) mecum contendere, et sanguinem etiam nostro sequi de vulnere invenires.

“Sat miser est, qui semel est miser.”

(a) *Cum* is put after Me, Te, Se, Nobis, Vobis, Quo, Quâ, Qui and Quibus.—As Mecum.

XCIX.

HOMO et COLUBRA.

(a) GELU rigentem quidam Colubram sustulit
SINUQUE fovit contra se ipse misericors.
NAMQUE ut refecta est, necuit Hominem protinùs.

HÆC, alia cum rogaret causam facinoris,
RESPONDIT; Ne quis discat prodesse improbis.
NAM qui *malis* auxilium dat, justè dolet:
IS namque pœnas appetit stultitiæ.

“Malo si bene facis, pejorem facis.”

(a) Gelu. Indeclin. Neut.

C.

RANA et VULPES.

EGRESSA palude Rana in sylvis apud feras medicinam proficitur: jactat sese neque Hippocrati nec Galeno velle cedere. Aliis fidem habentibus illudit Vulpes inquiring; An ista habeatur artis medicæ perita, cujus facies adeo est pallida? Se ipsam *primò* curet, et *postea* alios sanare profiteatur.

“Medice, cura teipsum.”

CI.

LEO, ASINUS, et VULPES.

LEO, Asinus et Vulpes eunt venatum: ampla capitur præda: prædam partiri jubet Leo. Cum Asinus æquales posuerat partes, rugivit Leo: rapit Asinum et laniat. Vulpes autem astutior Leoni longè optimam proponens partem, sibi vix minimam particulam reservat. Rogat Leo, a quo sic docta sit. Cui illa, (a) Hujus calamitas docuit, *mortuum Asinum ostendens*.

“Felix, quem faciunt aliena pericula cautum.”

(a) Subauditur, Inquit.

CII.

ARUNDO et OLIVA.

ARUNDINEM Oliva temnit, quia ad Notum, ad Boream, ad omnem flatum inclinat. Ipsa autem fuit fortior, fuit durior, et majore vi potuit resistere. Huic dicto ne unum quidem verbum reddidit Arundo. Paulò post turbine vehementi aspirans ventus radicitus evulsit Olivam totis viribus sibi obsistentem. Ast Arundo *cedendo* flatibus salutem facillè est assecuta.

“ Superanda omnis fortuna ferendo est.”

CIII.

VULPES et LEO.

VULPES nullum antè Leonem conspicata, cum illi olim ex improvise occurrisset, ita conspectum ejus pertimuit, ut fere mortua decideret. Quod quandò rursus acciderat, visu equidem exterrita est; sed non ita ut priùs. Tertiò autem, cum eundem Leonem in civitate intuita esset, non modò non territa, sed etiam *confidentèr* adiens, cum illo collocuta est.

Consuetudo rem reddit familiarem.

CIV.

SENEX et ASINUS.

ASELLUM in prato timidus pascere Senex,
Et hostium clamore subito territus
Suadebat Asinum fugere, ne possent capi.
At ille lentus; (a) Quæso num *binas* mihi
Clitellas impositurum victorem putas?
Senex negavit. Ergo quid refert (b) *meâ*
Cui serviam, clitellas dum portem meas.

“ Nil præter Domini nomen mutant pauperes.”

(a) Quæso. Pl. quæsumus. Verb Defect.

(b) Interest and Refert govern Meâ, Tuâ, Suâ, Nostrâ, Vestrâ and Cujâ.

CV.

CERVUS.

CERVUS in claro fonte se conspicatus probat proceram et ramosam cornua, sed tibias damnat exiles. Fortè, dum iudicat, intervenit venator Ocyor Euro fugit Cervus; fugientem infectantur avidi canes. Sed cum condensam intravisset sylvam, implicata sunt ramis cornua. Tum demum laudabat tibias, et cornua damnabat, quæ fecere ut præda esset caudibus.

“Placent, quæ efficiunt; quæ conferunt, nocent.”

CVI.

URSUS et APES.

ICTUS ab Ape Ursus tantâ irâ percitus est ut alvearia, quæ Apes habitabant, tota unguibus discerneret. Tunc Apes universæ, cum domos dirui, cibaria auferri, filios (a) occidi viderent, agmine facto Ursum invaserunt. Vix vivus, ex earum impetu elapsus, secum dixit; Quantò melius erat ferre unius Apis ictum, quam tot in me hostes meâ iracundiâ concitare!

“Ira furor brevis est.”

(a) Occidi. Ab. Occido. Comp. of ob and cædo.

CVII.

ARANEA et HIRUNDO.

ARANEA Hirundini irata, quæ muscas suum cibum capiebat, ut eam caperet retia in foribus, per quas solebat volitare, suspenderat. Hirundo autem advolans retia cum textrice per (a) ærem portabat. Tum Aranea in ære pendens et jam jam peritura dixit; Quàm justè hæc patior, quæ minima (b) volatilia insecta magno labore vix capiens credidi tam magnas aves posse comprehendere!

Ne viribus majora aggredere.

(a) Dieresis [. .] denotes two Syllables.

(b) Insecta, orum. neut. caret singulari.

CVIII.

MEMBRA et VENTER.

PES et Manns incusabant Ventrem, quod ab eo otioso lucra ipsorum vorarentur. Jubent (a) aut laboret aut ali nè putet. Supplicat ille iterum atque iterum; negat tamen Manus alimentum. Ubi cœperunt omnes Artus deficere, tum Manus esse voluit officiosa: verùm (b) id serò. Nam Venter cibo desuetus et debilis cibum repulit. Sic cuncta Membra invidiâ cum Ventre pereunte pereunt.

“Membrum eget Membro; Amicus eget Amico.”

(a) Subauditur, Ut.

(b) Subauditur, Voluit.

CIX.

URBANUS HERUS et MALUS.

RUSTICUS ex Malo dulcissima poma legebat,

Unde dare Urbano dona solebat Hero.

Ast Herus, illectus frugum dulcedine, Malum

Transtulit in laribus proxima rura suis.

At quia Malus erat senior, translata repenti

Aruit, et proles cum genetrice perit.

Heu! malè *transfertur*, senio cum induruit *Arbor*,

Poma satis fuerat *carpere*; dixit Herus.

“Cupiditati impone frænos.”

CX.

AVARUS et INVIDUS.

DUO Homines orabant Jovem, Cupidus et Invidus.

Apollo mittitur a Jove ut eorum votis (a) satisfiat.

Phœbus dat utrique liberam optandi facultatem hâc

conditione, ut quodcumque Unus petiisset, id ipsum

Alter acciperet duplicatum. Hæret diu Avarus *nihil*

putans fore satis: petit tandem non pauca, et Socius

accipit duplum.—Invidus autem petit ut *uno* privetur

oculo, gaudens Socium *ambos* esse amissurum.

“Avaritiam quid potest satiare?—Invidiâ quid potest esse dementius?”

(a) Satisfit, iebat, &c.—Verb Imp. cum Dativo.

CXI.

BUCCINATOR.

BUCCINAROR quidam ab hostibus capitur, adducitur. (a) Trepidare ille, supplicare ut parcant innoxio; se, quando nihil armorum unquam præter unam buccinam portaverit, hominem ne *potuisse* quidem occidere, nedum *voluisse*. Illi contrà sævis (b) tùm verbis tùm verberibus intonant, Nihil agis, sceleste, suppliciter rogando, et sine morà morieris: Tu enim, quanquam *ipse* nequeas dimicare, *alios* sonitu tubæ ad pugnam hortaris.

“ Nihil refert fecerisne, an persuaseris.”

(a) Subaudi. Incipit.

(b) Tum geminatum similes casus conjungit.

CXII.

AMICI et URSA.

DUO Amici unà iter faciunt, quibus Ursa (a) obviam venit. Quà prospectâ Unus spe salutis citò arborem ascendit. Alter, cum viribus Ursæ non auderet obsistere, ut mortuus jacuit humi supinus et anhelitum retinuit. Ursa, quæ mortuis parcit, putans esse cadaver intactum reliquit. Socius postea descendens rogat, quid Ursa dixisset jacenti in aurem. Hoc monuisse ait; Nè cum *hujusmodi* amicis ampliùs iter facerem.

Rara avis est vera Amicitia.

(a) Quædam adverbia admittunt dativum, unde deducta sunt.

CXIII.

EQUUS et CERVUS.

CERVUS Equum, pugnâ melior, communibus herbis Pellebat, donec minor in certamine longo Imploravit opes Hominis frænumque recepit. Sed postquam victor violens discessit ab hoste, Non equitem dorso, non frænum depulit ore. Sic, qui pauperiem (a) veritus, potiore metallis Libertate caret: dominum vehet improbus, atque Serviet æternùm, quia *parvo* nesciat uti.

“ Disce parvo esse contentus.”

(a) Veritus est.

CXIV.

PASSER et LEPUS.

OPPRESSUM ab Aquilâ fletus edentem graves
 Leporem objurgabat Passer. Ubi pernicitas
 Nota, inquit, illa est? Quid ita cessârunt pedes?
 Dum loquitur, ipsum Accipiter nec opinum rapit
 Questuque vano clamitantem interficit.
 Lepus (a) semianimus mortis in solatium (b)
 Qui modò securus *nostra* irridebas mala,
 Simili querelâ fata deploras *tua*.

Ne insultes miseris.

(a) Semianimus. Ex Semi et Animus.

(b) Subaudi, Inquit.

CXV.

JUPITER et SIMIA.

JUPITER, ut sciret quis animantium scitissimos
 ederet liberos, omnia jubet convenire. Aderat jam
 alitum pecudumque genus; inter quas et Simia deformes
 catulos brachio gestat. Cum advenisset, nemo a risu
 potuit temperare: quin etiam Jupiter ipse admodum
 profusè risit. Ibi continuò Simia ipsa voce altâ loqui-
 tur; Imò novit et Jupiter judex noster *meos* catulos
 longè *omnes*, quotquot adsunt, (a) præcellere.

“Suum cuique est pulchrum.”

(a) Non pauca ex his mutant Dativum in alium casum.

CXVI.

JACTATOR, qui iter fecerat.

QUIDAM aliquamdiù peregrinatus, quando iterum
 domum reverterat, et multa alia in diversis a se
 regionibus nobilitèr gesta jactans prædicabat et hoc
 potissimum, quod (a) *Rhodi* omnes in certamine
 saliendo superavisset; addens ejusdem rei Rhodios,
 qui adfuerant, testes esse. Ei unus assistentium res-
 pondens inquit; O Homo, si verum istud est quod
 loqueris, quid tibi opus est testibus? Ecce *Rhodum*!
 Ecce certamen saliendo!

Veritas non teste caret.

(a) Omne verbum admittit genitivum oppidi nominis, &c.

CXVII.

SATYRUS et VIR.

SATYRUS, Deus nemorum olim habitus, Virum nive obrutam atque algore quasi enectum miseratus in antrum accipit. Spirantem autem in manus causam (a) rogat; Ut *calefiant*, Vir respondet. Paulo post calidiori potentia allata, Vir manum cum cibo ad os admovens iterum spirat. Interrogat Satyrus, Cur id faceret; ille inquit, ut *frigescat*. Statim ergo ait Satyrus; Abi in malam rem, qui ex uno ore et *calidum* et *frigidum* potes promere.

“ Vos. Proteum cavete.”

(a) Verba Rogandi, docendi, vestiendi duplicem regunt Accus.

CXVIII.

ADOLESCENTES et COQUUS.

DUO Adolescentes apud Coquum aliquid sese simulant esse empturos. Coquo alias res agente, carnem alter e canistro surripit: dat socio ut sub veste occultet. Coqus, surreptam sibi carnis partem ut novit, (a) furti utrumque cœpit accusare. Qui carnem sustulerat, per Jovem jurabat se non *habere*: qui verò habebat, jurabat se non *abstulisse*. Me quidem, inquit Coqus, fur latet: non autem *eum* latebit, per quem juravistis.

“ Deus omnia cernit.”

(a) Verba accusandi, damnandi, monendi, &c.

CXIX.

INIMICI.

DUO Inimici unà per mare navigabant; et, cum alter alterum in eodem loco non pateretur manere, alter in puppi, in prorà alter sedebat. Ortà autem tempestate, cum navis jam submergi cœpit, qui erat in puppi gubernatorem rogabat, quæ pars navis prior esset obruenda. Et cum proram gubernator dixisset, ait ille; Mors quidem mihi non minimè est molesta, quoniam visurus sum meum Inimicum ante me prius morientem.

Est qui nihil vitam curat, si modò inimicus pereat.

CXX.

SOL et AQUILO.

SOL et Aquilo certant, uter sit fortior. Conventum est, vires in viatorem experiendo, ut ferat palmam qui excusserit manticam. Boreas horrisono nimbo viatorem aggreditur. At ille non desistit, amictum gradiendo duplicans. Assumit vires Sol, nimbium paulatim amovet, exercet radios. Viator incipit æstuarè, sudare, anhelare. Tandem progredi impos captat frigus opacum et, manticâ abjectâ, resedit. Ita Soli contigit victoria.

“ Vis consilii expers mole ruit suâ.”

CXXI.

AGRICOLA et CICONIA.

GRUIBUS Anseribusque sata depascentibus, laqueum præterdit Agricola. Capiuntur grues, capiuntur anseres, capitur Ciconia. Supplicat illa, innocentem sese clamitans; et nec gruem esse nec anserem, sed avium omnium optimam, quippe quæ parenti sedulo semper inservire eundemque senio confectum alere consueverit. Inquit Agricola; Frustrâ pro te loqueris: postquam cum nocentibus te cepimus, cum eisdem quoque morieris.

“ Noscitur e sociis.”

CXXII.

LUPUS et AGNUS.

LUPUS ad caput fontis bibens videt Agnum procul infra bibentem; accurrit, Agnum increpat, quod fontem turbaverat. (a) Trepidare Agnus, supplicare ut parcat innocenti; Se, quando longè infra biberet, potum Lupi turbare ne potuisse quidem, nedum voluisse. Lupus contra intonat; Nihil agis, sacrilege; semper (b) obes: pater, mater, omne tuum invisum genus sedulo mihi damna inferunt. Tu mihi hodie pœnas dabis. (c)

“ Ut canem cædas, facile invenies baculum.”

(a) Subauditur, Incipiebat.

(b) Obsum, obes, obfui, obesse, obfuturus.

(c) Nomen multitudinis, &c.

CXXIII.

GRACULUS superbus.

TUMENS inani Graculus superbiâ
 Pennas Pavoni quæ deciderant sustulit,
 Seque exornavit: deinde contemnens suos
 Immiscuit se Pavonum formoso gregi.
 Illi impudenti pennas eripiunt avi,
 Fugantque rostris. Malè multatus Graculus
 Redire mœrens cœpit ad proprium genus,
 A quo repulsus tristem sustinuit notam.

“ In propriâ pelle quiesce.”

CXXIV.

MUS et RANA.

BELLUM gerebat Mus cum Ranâ. De paludis imperio (a) certabatur. Pugna erat vehemens et anceps. Mus callidus sub herbis latitans ex insidiis Ranam aggreditur. Rana viribus melior, pectore et insultu valens, aperto (b) Marte hostem lacessit. Hasta utrique erat juncea. Quo certamine procul viso, Milvus appropinquat; dumque præ studio pugnae neuter sibi cavet, Milvus rapit ac laniat *utrumque* bellatorem.

Libido dominandi vitam objicit periculo.

(a) Qui quidem casus interdum non exprimitur.

(b) *Marte*, put by the figure Metonymy for *Bello*.

CXXV.

RANA et BOS.

IN prato quodam Rana conspexit Bovem,
 Et tacta invidiâ tantæ magnitudinis
 Rugosam inflavit pellem. Tum natos suos
 Interrogavit, an Bove esset latior:
 Illi negârunt. Rursûs intendit cutem
 Majore nisu, et simili quæsivit modo;
 Quis major esset? Illi dixerunt, Bovem.
 Novissimè indignata, dum vult validiùs
 Inflare sese, rupto jacuit corpore.

“ Cuique sua dos est.”

CXXVI.

FONS et AMNIS.

FONTEM spernebat Amnis, (a) unde Originem
Trahebat; illum vix exili murmure
Scaturientem audiri, et inter herbulas
Tenuem et egenum delitere dictitans:
At se per populos urbesque celeberrimas
Fragore magno volvere fluctus suos.
Sensit superbum; et *nostra*, dixit Fons, nisi
Suppeditet urna, *quid* habeas (b) quod jactites!

Tuæ ne auctorem dignitatis vitupera.

(a) Unde. a quo.

(b) Propter quod.

CXXVII.

VESPÆ, PERDICES, et AGRICOLA.

VESPÆ olim et Perdices siti concitæ ad Agricolam
eunt, potum supplices petunt, et pro aquâ magnas
referre gratias pollicentur. Perdices vineam fodere
promittunt, ut vites plenos producant racemos.
Vespæ vineam custodire promittunt, ne Fures fructum
rapiant. Illis inquit Agricola: Duos habeo Boves, qui
nihil promittunt, eandem verò hanc operam præstant.
Itaque *illis* malo, quàm *vobis*, aquam præbere.

Vanis et inutilibus nihil est subveniendum.

CXXVIII.

AQUILA et VULPES.

VULPIS proles foràs excurrerat, et ab Aquilâ
comprehensa matris fidem implorat. Accurrit illa;
ut captivam prolem dimittat Aquilam precatur. Aquila
(a) nacta prædam ad pullos subvolat. Vulpes, cor-
reptâ face, quasi arborem incendio absumptura,
insequitur clamitans; Tu ipsa nunc te tuosque, si
potes, tuere. Trepidaus Aquila ac incendium metuens
inquit, Parce mihi parvisque liberis, et quicquid tuum
habeo, sine morâ reddam.

Nemini infer injuriam.

(a) Nacta. Participle from Nanciscor.

CXXIX.

AQUILA et SOL.

OBTUTUS Aquila cum suos defigeret
 Oculo irretorto Solis in rutilum jubar,
 Quam te, ait, acutum cernere, ô lucis pater,
 Credidero, cum nil absque te cerni queat!
 Sol retulit: ipsa dum me cogit veritas
 Dicere quod res est, audi, et errorem tuum
 Dedisce: tantâ luminum qui copiâ
 Abundo, ut cœlum, et auras, et terram, et mare
 Illustrem, cæcus ipse cernere nil queo.

Lucem omnibus dant, qui cæcutiunt sibi.

CXXX.

TIGRIS et VULPES.

VENATOR jaculis agitabat feras. Tigris jubet
 omnes feras absistere; sese unam, ait, bellum con-
 secturam. Pergit Venator jaculari: Tigris oppidò
 sauciatur. Fugientem e prælio telumque extrahentem
 percontatur Vulpes; Quisnam tam fortem Belluam tam
 duritè vulnerâsset? Respondet se vulneris auctorem
 nescire, verùm ex vulneris magnitudine se conjecturam
 capere, aliquem fuisse *Virum*.

Vires superat Ingenium.

CXXXI.

ABIES et DUMI.

FERTUR olim Abies despiciere Damos: jactat se
 esse proceram, locari in ædibus, cum velo stare in
 navibus: Damos autem ait esse humiles, viles, nulli
 usui idoneos. Quorum quidem tale fuit responsum:
 Tu sane, Abies, tuis gloriare bonis et nostris insultas
 malis. Sed ne tua refers mala, et nostra præteri bona.
 Cum *tu* sonante detruncare securi, quàm velles tum
nobis, qui tuti sumus et intacti, *te* esse similem!

“Decidunt Turres graviore casu.”

CXXXII.

VULPES et CICONIA.

VULPES ad cœnam dicitur Ciconiam
 Prior invitasse, et illi in patinâ liquidam
 Posuisse sorbitionem, quam nullo modo
 Gustare esuriens potuerit Ciconia
 Quæ Vulpem cum revocasset, intrito cibo
 Plenam lagenam posuit. Huic rostrum inserens
 Satiatur ipsa, et torquet convivam fame.
 Vulpes (a) lagenam quando frustra lamberet,
 Sua quisque exempla debet æquo animo pati.

“ Par pari refertur.”

(a) Subaudi, locuta est.

CXXXIII.

CORVUS, ASINUS, et AGASO.

IN prato Asellus dum tranquillè pascitur,
 Exulceratum in ejus dorsum devolat
 Corvus, tunditque rostro sauciam cutem.
 Rudit ille; saltat; nec potest depellere
 Volucrem importunam: jamque tam lepidos jocos
 Præbet, ut Agaso non modò ipse Bajulo
 Suo infelici non ferat opem, at rideat.
 Heu! dixit Asinus, ista bis videor pati
 Vulnera, dum ridet, quem juvare me oportuit.

Deridendo miseris additur miseria.

CXXXIV.

EQUUS INCULTUS, sed VELOX.

EQUI complures ad Circenses Ludos adducti
 fuerant. Phaleris ornati sunt pulcherrimis, præter
 unum, quem cæteri et incultum et certamini tali ineptum
 irridebant. Sed ubi tempus currendi advenit, signo
 tubæ dato, cuncti carceribus exsiluère. Tum demùm
 apparuit quanto hic, paulo ante irrisus, cæteros
 velocitate superaret. Omnibus enim aliis longo post
 se intervallo relictis, palmam assecutus est.

Viri, non ex habitu, sed ex virtute sunt judicandi.

CXXXV.

MONEDULA.

MONEDULAM aliquis cum cepisset, ac pedem
 Filo alligasset, puerulo hanc dono dedit.
 Sed inter homines illa vitam non ferens,
 Ubi quid parumper nacta libertatis est,
 Fugit, notisque nemoribus se contulit:
 Verum implicato circum ramos vinculo,
 Cum non valeret avolare, nec diu
 Vivere speraret, me miseram! dixit, mihi
 Quæ vitam ademi, servitutem dum eximo.

Leve damnum ferto, ne grave incurras malum.

CXXXVI.

AGRICOLA et FILII.

AGRICOLA jam ferme moriens suos filios con-
 vocavit, quos ita allocutus est. Filii mei, ego jam e
 vitâ discedo: Vos autem, si qua in vineâ a me occultata
 sint, quærendo omnia invenietis. Illi igitur, rati
 thesaurum illic defossum esse, omnem vineæ terram
 post patris interitum suffoderunt. Thesaurum verò
 expectatum non invenerunt; sed vinea benè fossa
 plurimum fructum produxit.

Labor est homini Thesaurus.

CXXXVII.

HIRCUS et VULPES.

CUM decidisset Vulpes in puteum inscia,
 Devenit Hircus sitiens in eundem locum:
 Simul rogavit, esset an dulcis liquor
 Et copiosus?—Illa fraudem molliens;
 Descende, Amice; tanta bonitas est aquæ
 Voluptas ut satiari non possit mea.
 Immisit se barbatus: Tum Vulpecula
 Evasit puteo nixa celsis cornibus,
 Hircumque clauso liquit hærentem vado.

Quocunque modo se servat improbus.

CXXXVIII.

MERCURIUS et STATUARIUS.

MERCURIUS scire volens quanti apud homines esset, in domum ivit Statuarii, humanâ specie assumptâ. Visâ Jovis statuâ rogabat, Quanti possim hanc emere? Cum autem Statuarius dixisset, (a) Drachmâ; subrisit Deus. Deinde ait, Et quanti Junonis? Aliquantulum (b) Pluris, alter respondit. Visâ et suâ ipsius statuâ, credens maximam de se (cum Nuncius sit Deorum et lucrosus) apud homines haberi rationem, rogavit de Se. Statuarius ait, Si *Illas* emeris, *Hanc* tibi dabo.

Jure tenetur, qui plus æquo sibi tribuit.

- (a) Quibusdam Verbis subjicitur nomen pretii in Ablat.
 (b) Excipiuntur hi Genitivi, &c.

CXXXIX.

TAURUS et CAPER.

TAURUS Leonem dum fugit, aliquod sibi Latibulum quærens, speluncam obviam subit: Sed obstitit ei cornibus adversis Caper. Nunc me, inquit ille, impune contemnis quidem; Verum, si abierit, quem fugio, tunc sentias A Tauri quantum viribus distet Caper. Etenim speluncam cum prætergressus Leo Procul abiisset, omni sublato metu, In Caprum Taurus insilit, et eum necat.

Potentiolem ne spernas hostem cave.

CXL.

MONEDULA et COLUMBÆ.

MONEDULA, Columbas bene nutritas in quodam columbario observans, sese dealbavit, ivitque ut eodem ipsa cibo frueretur. Hæ verò, dum tacebat, ratæ eam esse Columbam permiserunt. Sed cum aliquandò oblita vocem edidit, tunc ejus cognitâ naturâ, percutiendõ

expulerunt. Eo privata cibo rursus ad Monedulas rediit. At Illæ ob colorem ignotam Ipsam a suo cibo abegerunt. Sic (a) duorum appetens neutro (b) potita est.

“ Propriâ sub pelle quiescas.”

(a) Participia, cum fiunt Nomina, genitivum exigunt.

(b) Potior aut genitivo aut ablativo jungitur.

CXLI.

MUSICUS.

BENE incrustratam calce Musicus domum,
 Rudis canendi, habebat: in quâ dum canit,
 Sibi resonantem pleniùs vocem putat
 Valdè canoram Factus hìc superbior,
 Credit oportere protinùs in se publicum
 Dari theatrum. At experiendi gratiâ
 Illuc profectus, tristem et exilem sonum
 Cùm distribueret tertios vix ad gradus,
Concordibus cum sibilis turba excipit.

Sui amor homines in errorem ducit.

CXLII.

OVES et LUPI.

OVES Luposque, pace factâ, junxerat
 Solemne fœdus, utrinquè obsidibus datis.
 Oves dedère vim canum; catulos Lupi.
 Sed illæ cùm vix incepissent simplices
 Liberiùs agere, et pace properarent frui;
 Catuli ecce, matrum desiderio perciti,
 Ululatus edunt. Audiunt Lupi: irruunt,
 Fidemque læsam criminantur, ac Oves
 Laniaut heu! destitutas præsidio canum.

“ Pax fraudulenta bello ipso est pejus malum.”

CXLIII.

LUPUS et VULPES.

IN otio, cum prædæ satis esset, degebat Lupus. Accedit Vulpes; otii causam sciscitatur. Sensit Lupus insidias fieri suis epulis; simulat morbum esse causam; orat Vulpem ire precatum Deos. Illa, dolens dolum non succedere, adit Pastorem, latebras Lupi indicat, addens hostem securum posse inopinatò opprimi. Aggreditur Pastor, Lupum occidit. Illa potitur et antro et prædâ: Sed illi fuit breve sceleris gaudium: nam paulo (a) post idem Pastor illam quoque interfecit.

“ Invidus alterius rebus macrescit opimis.”

(a) *Ante et Post* ablativo non raro junguntur.

CXLIV.

EQUUS et ASINUS.

EQUUS, phaleris ornatus, ingenti hinnitu per viam currebat: ei onustus Asellus fortè obstabat. Fræna mandens spumantiâ ferox Equus clamat, Quid, ignave, obsistis Equo? Discede, aut pedibus te proculcabo. Asinus timidè cedit. Equo autem cursum intendenti crepat venter; hinc cursui inutilis ornamentis spoliatur. Postea planstrum miserè trahentem videns Asinus affatur, Heus (a) bone vir, quid isthuc ornati est? Ubi aurata sella, bullata cingula? Ubi nitidum frænum?

“ Nosce teipsum.”

(a) *Ironia.*

CXLV.

SENEX et FILII.

COMPLURES habebat Senex adolescentulos inter se semper discordes: eos Pater elaborans trahere ad mutuum amorem, apposito fasciulo, jubet singulos brevi circumdatam funiculo effringere. Cùm igitur totis viribus frangere non possent, solvit Pater deditque singulis virgam: Sic omnes virgæ faciliè franguntur.

Tum facto silentio inquit Pater; Mei filii, sic concordēs vos vincere poterit nemo: sed, si mutuis sævietis vulneribus atque bellum agitabitis intestinum, hostibus prædæ tandem eritis.

“Concordiâ parvæ res crescunt; discordiâ magnæ dilabuntur.”

CXLVI.

ALAUDA et PULLI.

PULLOS in segete positos monet Alauda ut, dum ipsa abest, cautè auscultent si fiat sermo de messe. Redeunti a pastu matri Pulli narrant, dominum agri opus vicinis mandavisse. Respondet, nihil esse periculi. Alio die trepidi aiunt, rogatos ad metendum esse amicos. Iterum illa jubet, ut sint securi. Tertiò ut auditvit ipsum dominum cum filio statuisse postero (a) mane cum falce messem intrare; Jam, inquit, tempus est fugiendi. *Vicinos et Amicos non timui; sed timeo Dominum*, cui res cordi est.

“Quod vis fieri, alteri ne mandes.”

(a) Mane, Subs. N. nom. acc. & abl. e. i.

CXLVII.

ÆSOPUS et PETULANS.

ÆSOPO quidam petulans lapidem impeggerat. Tanto, inquit, melior; assem deinde illi dedit, Sic prosecutus, Plus non habeo (a) meherculè; Sed unde recipere possis monstrabo tibi. Venit ecce dives et potens: huic similiter Impinge lapidem, et dignum accipies præmium. Persuasus ille fecit quod monitus fuit: Sed spes sefellit impudentem audaciam; Comprehensus namque pœnas solvit debitas.

“Erit ubi pœnas det procax audacia.”

(a) Viri solent jurare, per Herculem, Mulieres per Castorem; Utrique per Pollucem.

CXLVIII.

PISCATOR *et* PISCES.

PISCATOR quidam imperitus, tibiis ac reti assumptis, juxta maris littus accedit, atque saxo super quodam sedebat. Imprimis cœpit calamum inflare, putans cantu se pisces facillè esse capturum. Cantu verùm inutilli, calamum deposuit, rete in mare demisit, ac plurimos cepit pisces. Sed cum ex reti Pisces extraheret atque eos saltantes videret, non insulsè ait, O improba Animalia! Dum canebam, saltare noluistis. Nunc, quia canere cesso, saltus datis assiduos.

“ Quæ fiunt suo tempore, probè fiunt.”

CXLIX.

MUSCA *et* MULA.

MUSCA in temone sedit, et Mulam increpans
 Quam tarda es! inquit: Non vis citiùs progredi?
 Vide, ne dolone collum compungam tibi.
 Respondit illa: Verbis non moveor tuis;
 Sed istum timeo, sellâ qui primâ sedens
 Jugum flagello temperat lento meum,
 Et lora frœnis continet spumantibus:
 Quapropter aufer frivolum insolentiam.
 Quando (a) *ambulandum*, et quando *currendum*
 est, scio.

“ Vanas deride minas.”

(a) Cum significatur necessitas, &c.

CL.

APOLLO *et* VIR.

VIR quidam facinorosus (a) Delphos se contulit, Apollinem tentaturus; habensque in manu sub pallio passerculum, et accedens ad tripodas Eum interrogabat dicens; Quod habeo in dextrâ, vivitne, an mortuum est? prolaturus passerculum vivum, si ille mortuum respondisset; contrâ mortuum, si vivum respondisset:

Statim enim clam sub pallio occidisset, priusquam proferret. At Deus, subdolam Viri artem intelligens, dixit, O Consultor! Utrum mavis facere, facito: penes te namque arbitrium est.

Mentem divinam nihil latet, nihil fallit.

(a) Verbis significantibus motum ad locum additur nomen oppidi in accusativo.

CLI.

LEO et MUS.

LEO æstu cursuque defessus sub umbrâ fronde super viridi jacebat. Grege verò Marium ejus tergum percurrente, unum e multis assurgens comprehendit. Supplicat captivus: Se esse indignum, cui Leo irascatur, clamitat. In nece tam parvulæ bestiolæ reputans nihil esse laudis, captivum dimittit. Paulo post dum per saltum currit, incidit in plagas: rugire licet; exire non licet. Rugientem Mus audit; vocem agnoscit; in retia repit: nodos quærit, invenit, corrodit. Leo e plagis evadit.

Prudens timeas vel vili homini nocere.

CLII.

PHILOMELA et ACCIPITER.

ALTA in quercu sedebat Philomela: more suo sola canebat. Eum Accipiter, dum cibum quærit, forte audiens advolat et rapit. At Philomela, se interituram videns, accipitrem precatur, ut se missam faciat, et ad majores aves cursum dirigat. Eam accipiter torvè conspiciens, ait; Ego quidè esset stultissimus, si cibum, quem manibus teneo, amplioris spe pastûs dimitterem.

Insops consilii spe alitur.

CLIII.

EQUUS et LEO.

AD Equum comedendi causâ venit Leo. Carens autem præ senectute viribus, cœpit artem meditari: medicum se profitetur: verborum ambage Equum moratur. Hic dolo dolum, artem opponit arti. Fingit se nuper in loco spinoso pupugisse pedem: orat inspicens ut sentem medicus educat. Paret Leo. At Equus vi summâ Leoni calcem impingit, et quàm celerrimè se in pedes conjicit. Leo vix tandem ad se rediens non sine gemitu clamat, *Pretium ob stultitiam fero.*

Simulatio est simulatione capienda.

CLIV.

MULA.

RECREATA posito largitèr Mula hordeo
Lasciviebat, inordinatos impetus
Molita; et inquit. Mihi fuit videlicèt
Pater *equus*, esset cursu qui celerrimus,
Cui similis ego sum. Sed paulo post contigit,
Ut eadem cessaret, ubi currendum fuit,
Vixque ambulare posset. Tum dixit gemens
Equi putabam celeris me esse filiam;
Sed *asinum* mihi fuisse nunc memini patrem.

In prosperis oblitos sortis suæ admonent adversa.

CLV.

LEO annis confectus.

LEO, qui juventute multos ob crudelitatem fecerat inimicos, senectute solvit pœnas. Par pari reddunt bestię: dente aper, cornu petit taurus. Imprimis asellus, vetus ignavię nomen cupiens abolere, verbis et calcibus strenuè insultat. Cum gemitu ait Leo; Hi, quibus olim nocui, jam vicissim nocent et non sine causâ: Illi, quibus aliquando profui, jam vicissim non prosunt, imo etiam siue causâ obsunt. *Stultus* fui, qui multos fecerim inimicos; *stultior*, qui falsis amicis confisus fuerim.

In secundis rebus ne sis ferox, neu credulus.

CLVI.

CANIS venaticus et HERUS.

CANEM venaticum jam senescentem instigat Herus: frustra hortatur; tardi sunt pedes; nequit properare. Prehenderat feram; fera edentulo elabatur. Herus increpat verbo et verberare. Canis respondet, Sibi debere ignosci; jam senescere; olim juvenem fuisse ac strenuum. Sed, ut video, nil placet sine fructu; juvenem amâsti, senem odisti. Amâsti prædabundum; odisti tardum, edentulum. Sed si gratus esses, quem olim *juvenem* lucri causâ dilexisti, nunc *senem* lucrosæ juventutis gratiâ diligeres.

“ Nil, nisi quod prodest, carum est.”

CLVII.

CANIS et GALLUS.

CANIS et Gallus, initâ societate, iter faciebant. Vespere autem superveniente Gallus, conscensâ arbore, dormiebat; Canis ad radicem arboris excavatæ. Cum Gallus, uti solet, (a) noctu cantâset, Vulpes audiens accurrit, et stans infrâ rogabat ut ad se descenderet, miserè eum cupiens ob tam amabile carmen complecti. Gallus ait, Janitorem priùs excita ad radicem dormientem ut, cùm ille aperuerit, descendam. Vulpem, quærentem ut ipsum vocaret, Canis statim prosiliens dilaceravit.

Si vires deficient, prudens astu utere.

(a) Noctu est monoptyoton; sic est astu.

CLVIII.

LEO et VENATOR.

LITIGAT Leo cum Venatore: hominis fortitudinem contemnit; suam summis laudibus extollit. Longa post jurgia, Venator ducit Leonem ad mausoleum, in quo sculptus erat Leo caput in gremium Viri deponens. Negat Leo id esse (a) satis indicii. Homines enim, quodcumque volunt, possunt sculperè. Quod si Leones forent artifices, virum sub pedibus Leonis sculptum brevi tempore videres.

Quisque et dicit et facit, quod suæ causæ proderit.

(a) Adverbia quantitatis genitivum admittunt.

CLIX.

RUSTICUS et JUVENCUS.

ERAT Rustico Juvencus, vinculi omnisque jugi impatiens. Homo astutus, ne cornibus peteret, cornua resecat. Tum jungit, non curru, sed aratro; ne, ut solet, calcibus herum pulsaret. Stivam ipse tenet, gaudens prudenti curâ effecisse, ut jam et a cornibus et ab unguibus tutus conservaretur. Sed quid evenit? Taurus resistens et spargens pedibus os caputque Rustici luto ac arenâ opplet.

Sunt qui nullâ arte, nullo consilio possunt tractari.

CLX.

HOMO et DEUS *lignus*.

HOMO quidam Deum lignum domi habebat. Eum orabat, ut aliquid boni sibi tribueret. Sed quanto magis orabat, tanto res domi erat angustior. Demum iratus, cruribus Dei prehensis, caput parieti illidit. Excusso igitur capite, multum auri exsiliit. Homo aurum colligens ait,—Perversus es atque perfidus. Nam, dum in honore te habui, *nihil* profuisti; percussus vero *boni maximum* contulisti.

Id Homo malus, si quando prodest, vi coactus facit.

CLXI.

PASTOR et MARE.

PASTOR juxta littus Maris sedebat: quod cum semel placidum aspiceret, navigandi studio captus oves pro dactylis commutavit. Illis navi impositis, cum in altum navigaret et tempestate sine spe salutis fluctuaret, quæ in navi erant omnia projecit; atque in portum vix se recepit. Deinde, cum oves pasceret, ac rursus Mare jam tranquillum videret, socio suo ipsam tranquillitatem Maris laudanti ridiculè ait, "*Mare iterum dactylos cupit.*"

"Experientia docet."

CLXII.

GUBERNATOR *et* NAUTE.

VEXATA sævis navi tempestatibus,
 Inter Nautarum lachrymas et mortis metum
 Faciem ad serenam subito mutatur dies.
 Ferri secundis tuta cœpit flatibus,
 Nimiâque Nautas hilaritate extollere.
 Factus periculo tum Gubernator sophus,
 Probanda vobis est, ait, sententia :
 Parcè gaudere oportet, et sensim queri :
 Totam quia vitam miscent dolor et gaudium.

“ In secundis time, in adversis spera.”

CLXIII.

MERCURIUS *et* VIATOR.

VIATOR quidam votum fecit Mercurio, ut si quid
 reperiret, ejus rei dimidium ipsi offerret. Fortè igitur
 invenit peram amygdalis dactylisque refertam. Peram
 capiens amygdalarum nucleos et carnes dactylorum
 ipse comedit. Deinde templum Mercurii ingressus
 atque aram manibus tenens verbis ridiculis inquit Deo ;
 Votum, Mercuri, nunc persolvo tibi. Nam quas
 equidem res inveni, earum tibi offero dimidium, ossa (a)
 scilicet dactylorum ac testas amygdalarum.

“ Si modò res prosit, nil justum curat avarus.”

(a) Scilicet, *i. e.* scire licet.

CLXIV.

VIATOR *et* LAPIDES.

ISTI me lapides hercle conficiunt gravi
 Labore, cursumque etiam, nec mediocritèr,
 Præpediunt ; talem cur molestiam fero,
 Inquit Viator saxosam ingressus viam ?
 Simulque lapides, quotquot obstant, incipit
 Tollere et ejicere, et expurgare limitem,
 Faciliùs agere quàm sesè possent pedes.
 Sed quis enimvero fructus hinc demum redit ?
 Duplum laborem, duplam is impendit moram.

Stulti, minuere dum volunt, augent malum.

CLXV.

FELIS et VULPES.

CUM aliquando Vulpes in colloquio, quod illi cum Fele erat, varias sibi esse artes jactaret, adeò ut *quasi peram* haberet *dolis refertam*; Felis respondit, sibi unicam solam esse artem, cui fideret, si quid esset discriminis. Medio in sermone insperatus canum accurrentium tumultus auditur. Illicò Felis in arborem altissimam subsilit. Vulpes interim a canum agmine cincta capitur ac devoratur.

Consilium verum pluribus dolis est præferendum.

CLXVI.

LUSCINIA et ACCIPITER.

LUSCINIA ab Accipitre famelico comprehensa, cum jam se ab eo devorandam esse intelligeret, blandè eum rogabat ut se dimitteret. Porrò pollicita est pro tanto beneficio ingentem mercedem esse relaturam. Cum autem accipiter eam interrogaret, quid gratiæ sibi referre posset;—Aures, inquit, tuas cantibus mellis suis mulcebo. At ego, ait accipiter, malo *ventrem*, quam *aures*, mulceri. Sine enim *cantibus* possum vivere: sine *cibo* non possum.

Utilia sunt jucundis anteponenda.

CLXVII.

TUBICEN et HOSTES.

DELAPSUS in victrices Hostium manus
Tubicen rogabat, innocentem se virum
Ut ne, quod facere jam parabant, cæderent;
Et hominem, aiebat, occidi unquam neminem;
Eaque solâ, quam libens tradam, tubâ
In auras spargere fuitiles didici sonos.
At illi: meritæ tu tamen occumbes neci,
Hocque magis etiam, quod pugnandi sis licet
Ipse imperitus, alios ad pugnam incites.

Plus peccabit, alios qui impellet ad malum.

CLXVIII.

AQUILA et CORVUS.

AQUILA celsâ de rupe devolans agnum e grege arripuit. Quod cùm Corvus videt, æmulatione movetur: vehementi strepitu ac stridore in arietem irruit; atque unguis in vellere ita implicat, ut se jam motu alarum nequeat explicare. Hunc Pastor (a) implicitum videns accurrit; corvumprehendit; pennis alarum incisus, (b) pueris præbet ludibrio. Ingemens Corvus secum ait;—Hei mihi! Priùs Aquilam me fuisse putavi; nunc verò me Corvum esse cognosco.

Aude nihil supra vires.

(a) Implicitum, vel implicatum.

(b) Sum cum multis aliis geminum admittit Dativum.

CLXIX.

ASINUS et LEO.

CUM Asino Gallus aliquandò pascebatur. Leone autem aggresso Asinum, Gallus canebat; et Leo (aiant enim Leonem Galli vocem timere) fugit. Asinus ratus propter se fugere statim aggressus est Leonem. Ut verò procul hunc persecutus est, quò non ampliùs Galli vox perveniebat, conversus Leo devoravit. Hic autem moriens clamabat, Me miserum et dementem! Ex pugnacibus enim non natus parentibus, cujus gratiâ in aciem irruì?

Pauci se nôrunt.

CLXX.

MUSTELA et MURES.

MUSTELA, cum annis et senectâ debilis
Mures veloces non valeret assequi,
Involvit se fariâ et obscuro loco
Abjecit negligentèr. Mus escam putans
Assiluit, et compressus occubuit neci.
Alter similiter; deindè perit tertius.
Aliquot secutis, venit et retorridus,
Qui sæpe laqueos et maseipulam effugerat,
Proculque insidias cernens hostis callidi;
Sic valeas, inquit, ut farina es, quæ jaces!

“Astutus astu non capitur.”

CLXXI.

VESPERTILIO et MUSTELA.

VESPERTILIO, cum in terram cecidisset, a Mustelâ captus est et jam jam moriturus pro salute rogabat. Hâc verò dicente non posse ipsum dimittere, quòd naturâ volucris omnibus inimica erat; ait, non avem, sed murem esse, et sic dimissus est. Deindè, cum iterum cecidisset, et ab aliâ Mustelâ captus esset, ne voraretur orabat. Hâc autem dicente cunctis se inimicam esse muribus; ait, *non murem, sed avem esse*, atque iterum dimissus est. Sic, nomine bis mutato, bis se servavit.

Quocunque modo vitæ fugito periculum.

CLXXII.

VULPES, quæ caudam amiserat.

OLIM Vulpes e laqueo abscissâ caudâ evasit. Cum ex pudore vitam sibi mortem putaret, dolo excogitavit alias Vulpes inducere ut, sub communis commodi specie, sibi singulæ caudam abscinderent, et sic suum dedecus levaretur. Itaque ad unam Vulpibus congregatis suadet ut caudam sibi abscindant; disserens, Caudam non modò esse Vulpibus dedecori, sed etiam oneri gravi atque inepto. Una ex iis facetè respondit, Hens, Soror, si res ista *tibi soli* conducit, quapropter *aliis quoque* idem consulis?

Qui aliis videtur consulere, sæpe sibi soli consulit.

CLXXIII.

AGRICOLA et FORTUNA.

AGRICOLA terram fodiens, thesaurum invenit, Aufertque, nec eum Fortunæ acceptum refert;
Sed etiam meritis debitum credit suis.
Thesaurum hinc aliquot post dies fur subripit:
Afflictus ergo luctu inconsolabili
Agricola questibus omnia insanis replet,
Et aspera inter verba Fortunam increpat.

Cur me, inquit illa, gravibus immeritam probris
Lacessis? atque, quod tibi ereptum est bonum,
Mei faventis munus hoc si non fuit,
Mei reflantis crimen hoc cur nunc vocas?

Bonis amissis, Fortuna culpatur.

CLXXIV.

HOMO, qui Amicos tentavit.

HOMO quidam, admodum dives et liberalis, magnam habebat Amicorum copiam, quos ad cœnam sæpissimè invitabat; ad quam libentissimè accedebant. Volens autem experiri, an in laboribus et periculis sibi essent fideles, omnes pariter convocavit, dicens; Obortos sibi esse inimicos, ad quos perdendos ire statuerat: quare correptis armis rogabat ut secum irent, et illatas sibi ulciscerentur injurias. Tum omnes, præter duos, sese excusant. Cæteris repudiatis, illos duos singulari amore prosecutus est.

“ Donec eris felix, multos numerabis Amicos.”

CLXXV.

JUPITER, MODESTIA, aliæque VIRTUTES.

VARIAS Virtutes cum creâset Jupiter,
Quæ dulces homini et utiles comites forent,
Produxit ultimam omnium Modestiam.
At ipsi in homine nulla sedes est super
Relicta, quam non a sororibus suis
Aliqua occupâset: quod animadvertens, tibi
Nullam quidem, inquit Jupiter, sedem licet
Habere propriam, his cæteris qualem dedi:
Sed istæ quoties emicare incœperint,
Te simul adesse jubeo; ne quid audeant,
Quod non tuo ipsa more blando temperes.

Virtutes sine modestiâ verâ laude carent.

CLXXVI.

LEPORES et RANÆ.

LEPORES congregati suam deplorabant vitam, quod fuit periculis obnoxia et timoris plena: ab omnibus enim ferè animalibus vorabantur. Melius itaque putabant esse semel mori, quàm toto vitæ tempore timere. Hoc igitur confirmato, impetum fecerunt simul quasi in paludem delapsuri et perituri. Ranæ circa paludem sedentes, strepitu cursûs audito, in eam territæ insiliebant. Tum quidam ex Leporibus sapientior ait; Sistite, ô socii, nihil grave molimini in vos ipsos. *Et nobis alia sunt animalia timidiora.*

Miseri ab aliis, graviora patientibus, recreantur.

CLXXVII.

MULIER et MARITUS.

MULIER quædam Virum ebrium habebat, quem a vitio liberare volens tale quid commiscitur. Ipsum ebrietate grayatum, mortui (a) instar sensu carentem, in sepulchrum allatum deposuit. Cùm autem sobrium esse putaret, januam pulsat sepulchri. Ille ait, Quis est, qui pulsat januam? Uxor ficto ore respondet, Mortuis cibaria fero. At ille, Potiùs *potum*, quàm *cibum*, mihi affer: maximè crucias, quando *cibi*, non *potûs* (b) meministi. Hæc autem pectore percusso, Hei mihi miseræ, inquit! non solùm non emendatus es, sed peior diâ consuetudine.

“ Mala assueta relinquere difficile est.”

(a) *Instar et Ergo* genitivum admittunt.

(b) *Memini* genitivum vel accusativum admittit.

CLXXVIII.

ÆSOPUS ludens.

PUERORUM in turbâ quidam ludentem Atticus Æsopum nucibus cum vidisset, astitit Et quasi delirum risit. Quod sensit simul *Derisor*, potiùs quam *deridendus* Senex, Arcum retensum posuit in mediâ viâ.

Heus, inquit, Sapiens, expedi quid fecerim.
 Concurrit populus. Ille se torquet diu,
 Nec quæstionis positæ causam intelligit.
 Novissimè succumbit. Tum victor Sophus ;
 Citò rumpes arcum, semper si tensum habueris :
 At si laxâris ; cum voles, erit utilis.

Otium corpus animusque recreantur.

CLXXIX.

HIRUNDO et AVES.

CUM primùm cœptum est seri linum, Hirundo
 suadet Avibus impedire sementem, dictitans sibi fieri
 insidias. Irrident Illæ ; stolidam vatem Hirundinem
 vocant ; Cassandram vaticinantem contemnunt. Sur-
 gente jam lino et virescente, rursùm monet sata evellere.
 Iterùm irrident : Maturescit linum : Segetem agmine
 facto populari hortatur. Cum ne tunc quidem con-
 sulentem audire vellent ; Hirundo, relicto Avium cœtu,
 Homini amicitiam sibi conciliat : inquit cum eo fœdus,
 cum eo habitat, cantu eum demulcet. Cæteris e lino
 Avibus fiunt retia et laquei : *Hirundo* evadit periculum.

Præstat esse Prometheum, quàm Epimetheum : Ante
 rem præstat, quàm post rem, capere consilium,

CLXXX.

LEO, AGNUS, et CERVA.

AGNUM vorare dum Leo inventum parat,
 Non procul hinc accubantem Cervam conspicit ;
 Simulque prædæ melioris cupidine
 Pellectus petit hanc ; viliores, quam tenet,
 Respuit. At hujus Cervæ venientis sono
 Admonita, promptos in pedes se conjicit ;
 Et insequentem pernici eludit fugâ.
 Hanc denique illa non valere se assequi
 Ubi videt, primam, quam stulte reliquerat,
 Prædam repetere statuit : at sero redit.
 Agnus enim tuto jam recepit se loco.
 Sicque Leo, nimium quod cupierit, nil tenet.

Nemo præsens bonum negligat.

CLXXXI.

JUPITER *et* BUBULCUS.

BUBULCUS armentum Taurorum pascens amisit vitulum: lustrando omnia vicina (*a*) loca, plurimum indagando tempus consumpsit. Ubi invenire nusquam potuit, precatus Jovem pollicitus est, si furem, qui cepit vitulum, ostenderet, hædum in sacra oblaturum. Cæterum proficiscens in quercetum quoddam, invenit a Leone devorari vitulum. Trepidus igitur et insperato subitoque visu perterritus, manibus in cælum extensis, in genua procumbit inquiens; O Jupiter omnipotens, promiseram tibi hædum me daturum esse, si furem invenirem: nunc taurum tibi promitto oblaturum, si *hujus* ungues et furorem effugero.

Non rarò petimus prece, quæ concessa nocerent.

(*a*) Locus. sing. Mas. plur. Mas. et. Neut.

CLXXXII.

MERCURIUS *et* TIRESIAS.

TIRESIÆ vaticinationem Mercurius cupiens an vera esset cognoscere, furatus ipsius boves ex rure venit ad ipsum in urbem similis factus homini. Cum Tiresias boves esse amissas audivisset, assumpto Mercurio exivit augurium aliquod de fure consideraturus; et hunc jubet dicere quam avem viderit. Mercurius autem primò dixit; Se aquilam vidisse ad dextram a sinistrâ volantem. Hic non ad se id esse cum dixisset, secundò cornicem super arbore quâdam sedentem vidit, et modò superiùs aspicientem, modo (*a*) oculos demissam, vati refert. Et is, re cognitâ, ait, Hæc Cornix jurat per cælum et terram, si *tu* velis, meas *me* recepturum boves.

Adversùs Furem hoc sermone utendum est.

(*a*) Subauditur *secundùm*.

CLXXXIII.

ARIES *et* TAURUS.

ARIETI tam bona adjumenta cornuum, Capitisque tantam firmitatem indulserat Natura, ut omnes lanigeros inter greges Regnaret unus late, nec aries sibi Obsistere ullus qui valeret jam foret.

Elatu8 ergo tot ſuis victoriis
 Taurum etiam ſtultu8 ad certamen provocat.
 Audax arietat; et repercuſſu8 cadit
 Taurinâ fronte. Campum metitur jacen8.
 Tunc fermè exanimi8, priſtinam ſuperbiam
 Damnavit ipſe miſer, et hanc vocè8 edidit:
 Nunc, *qui ſim*, juſta calamita8 tandem docet.
 Cum potentioribu8 non eſt certandum.

CLXXXIV.

APER et RUSTICUS.

APRO vaſtanti ſegete8 Ruſticu8 abſcindit apiculam.
 Iterùm deprehenſo abſcindit alteram. Tertio captum
 in urbem portat, ſui patroni lautitiæ designatum. Sectâ
 jam in convivio belluâ, nuſquam apparet *cor*. Hero
 valdè irato et coquos cauſam rogante, nescii omne8
 ſilent. Tum villicu8 altâ voce clamat; Patrone, nil
 mirum eſt non apparere *cor*. Credo enim ſtultum
 Aprum nunquàm *cor* habuiſſe. Si *cor* habuiſſet, *totie8*
 punitu8 non in novam pœnam ad mea8 ſegete8 *totie8*
 rediſſet. Ita Ruſticu8 rem explicat. Omne8 verò
 convivæ ob ſtultitiã (*a*) cachinnari, quati, emori.

Multi ita vivunt ut, an *cor* habeant, ſit dubitandum.

(*a*) Ponuntur interdum ſola per Ellipſin verba infinita.

CLXXXV.

AQUILO et SOL.

SOL quondam et Aquilo, uter foret valentior,
 Delitigabant. In viatorem ſua8
 Se quemque vires experiri convenit.
 Statuunt, ut, ipſi pallium qui excuſſerit,
 Iſ jure merito ſeſe victorem ferat.
 Tum primu8 Aquilo flatibu8 horriſonis furit:
 At ſe viator contra vim venti arctiu8
 Involvit. Ergo, poſtquam profecit nihil
 Aquilo, calentem Sol emolitur facem,
 Radiu8que ſenſim in intimã inſinuã8 cutem
 Viatoris agit. Ille mox exæſtuat;
 Simulque ab humeri8 pallium ſponte exiit.
 Homine8 vim vi repellunt; ſed magi8 valet benignita8.

CLXXXVI.

OVES *et* PASTOR.

PASTOR Oves autumni tempore in quoddam quercetum egerat. Mox positâ sub quercu veste, ascendit, et fructum incipit decutere. Ut glandes comedant, Oves statim congregantur. Inter verò edendum nesciæ Pastoris vestem unâ devoraverunt. Sed cùm Pastor descendisset, et vestem non potuisset, reperire, sed quod erat actum vidisset, irâ permotus exclamat; O pessima omnium animalia! Vos *aliis* vellera ac vestes *præbetis*: a *me* verò, qui vos nutrio ac defendo, et vestem *surrîpitis*.

Sunt qui peregrinos beneficio, cognatos injuriâ afficiunt.

CLXXXVII.

ERICIUS *et* TALPA.

ADVENTARE hyemem quidam Ericius videns, Talpam rogavit, proprio in specu locum Sibi ut vim contra frigoris concederet. Concessit Talpa. Sed receptus hospitem, Ut se movere cunque vult, Ericius Pungit molestis hinc et hinc aculeis. A se ergo Talpa hunc sentiens damno suo Receptum, ferre nec diutiùs volens, Placidis precatur verbis, *exire* ut velit, Quandoquidem angustus ambos non capit locus. At esse gaudens ille, ubi benè est sibi, Hinc *exeat*, ait, *qui manere non potest*.

Neminem tecto excipe, quem non potes ejicere.

CLXXXVIII.

RUSTICUS *et* JURISCONSULTUS.

RUSTICUS quidam gravi lite implicitus ad quendam Jurisconsultum accessit, ut eo patrono se explicaret. At ille aliis negotiis impeditus renunciari jubet, se non posse nunc illi vacare; Homo abeat aliàs rediturus. Rusticus, qui huic ut veteri doctoque amico plurimum fidebat, sæpius rediens nunquam admissus est. Tandem hædum pinguem et nondum lacte depulsum secum

deferens ante Jurisperiti ædes stabat, et hædum vellicans coegit balare. Jovitor, qui ex præcepto heri dona portantes statim solebat admittere, auditâ voce hædi, januam illicò aperit atque hominem jubet introire. Tunc Rusticus ad hædum conversus inquit, *Gratias tibi ago, mi hædule, qui tam faciles mihi has effecisti fores.*

Quæ non designat Largitio?

CLXXXIX.

VULPES, ASINUS, et LEO.

IN saltus nemorum devios processerant
 Vulpes Asinusque, venarentur ut simul.
 Dum cursitaret Vulpes, occurrit Leo:
 Utque illa vidit imminens periculum,
 Accedit ad Leonem, et pollicitâ est ei,
 Asinum continuo traditurum se fore,
 Impunitatem si promitteret sibi.
 Qui cum illam sese demissurum diceret;
 Asinum scelesta in casses incautum trahit.
 Sed hunc effugere non posse ut Leo videt,
 Vulpem ipsam primo comprehensam devorat,
 Ad Asinum edendum convertit se postea.

Se perdunt sæpè, socios qui perdunt suos.

CXC.

ÆGROTUS et MEDICUS.

ÆGROTUS quidam a Medico interrogatus, Quo modo se habuisset, respondit, Præter solitum se in sudorem fuisse resolutum. Cui Medicus ait; Illud bonum est. Altero autem die iterum ab eodem interrogatus, Quo modo se haberet, inquit, vehementi algore fuisse correptum et vexatum. Et id quoque, inquit Medicus, bonum est. Tertiò, cum ab eodem Medico interrogatur, respondit; Se quicquid stomacho oblatum fuerat vix digerere potuisse. Rursùm Medicus ait, Id ad salutem dandam optimum fuisse. Postea a familiari interrogatus, Quomodo sese habebat, dicit Ægrotus, Signa salutis, ait Medicus, sunt plurima et optima; illis tamen dispereo signis: *Benè (a) habeo, sed morior.*

Dum vita manet, spem dare Medici cupiunt.

(a) Subaudi *Me.*

CXCI.

AVIS, PULLI, et VILLICUS.

MONUIT locatos in segete Pullos Avis,
 Ut diligenter, hinc dum abest, attenderent,
 De messe fieret si sermo. Pulli anxii
 Redeunti narrant matri, amicis Villicum
 Suis mandâsse curandum id negotii.
 Respondet Mater, esse nil periculi.
 Item trementes nuntiant alio die,
 Propinquos, operam ne recusarent suam,
 Rogatos. Ut sint securi, rursus jubet.
 At illa demum ut audiit, cum filio
 Statuisse Villicum, ipso ut mane postero
 Inciperent ambo triticum succidere;
Fugiamus inde, nati, tempus est, ait.

Stultum expectare ab aliis, agere quod queas.

CXCII.

SCURRA et ANTISTES.

SCURRA quondam calendis Januarii ad *Antistitem*
 divitem quidè, sed avarum accedens numisma aureum
 strenæ nomine petivit. Antistes hominem insanire
 dixit, qui crederet tantum pecuniæ sibi in strenam dari.
 Tum scurra argenteum nummum cœpit efflagitare. Sed
 cùm ille hoc quoque nimium sibi videri diceret, æreum
 quadrantem ut saltem sibi traderet, orabat. Sed cum
 hunc quoque non posset ab Antistite extorquere,
 inquit; Reverende Pater, benedictionem tuam saltem
 mihi pro strenâ imperti. Respondit ille; Mi Fili,
 flecte genua ut tibi benedicam. At ego, inquit Scurra,
 istam tuam benedictionem tam vilem recuso: si enim
 nummum æreum valeret, eam mihi nunquam con-
 cederes.

Ne Scurra petulantèr hominem sacram eludat.

CXCIII.

CAPO.

HABEBAT aliquis Caponem, chortalibus
 Præ cæteris alitibus dilectum sibi ;
 Ita ut, colore nullo pennarum licet
 Nitentem, totum crederet venustulum.
 Adeo est amantum cæca deliratio !
 Etiamque tinctu insignem rubro fasciam
 Ad ejus collum stultus alligaverat.
 Sed hic superbus ornatu novo additam
 Sibi ratus esse miram pulchritudinem,
 Cum se repente contulisset ad suos ;
 Omnes ad unum concordi simul impetu
 In eum ruêrunt, rostris et pungentibus
 Ferocientes diro indulserunt joco.

Loco est ignominiaë honor indigno datus.

CXCIV.

CANIS et ASINUS.

DUM blandiretur Canis hero et familia, herus et familia Canem demulcent. Asellus id videns imo de pectore gemit: (a) cœpit eum pigere sortis: iniquè putat comparatum Canem esse gratum cunctis pascique de mensâ herili, idque otio ludoque consequi: sese contrâ clitellas portare, cædi flagello; nunquam esse otiosum, et cunctis tamen odiosum. Si hæc fiant blanditiis, eam artem, quæ tam utilis sit, statuit sectari. Tempore igitur quodam redeunti domum hero rem tentaturus obviàm procurrit, subsilit, pulsat unguis. Exclamante hero, accurrere servi; et ineptus Asellus, qui se *urbanum* credidit, fuste verberatur.

“ Non omnia possumus omnes.”

(a) Cœpit Impersonali junctum Impersonalis formam induit.

CXC.V.

CUCURBITA et ARBOR.

CREVERAT adhærens Arbori Cucurbita,
 Hujusque trunco et ramis sustentibus,
 Ejecta fuerat magnam in altitudinem.
 Hinc gloriatur, et etiam præ se impudens
 Contemnere audet hanc, sine quâ reperet humi.
 Quot, inquit, annos expectare oportuit,
 Donec ea caperet magnitudinem suam!
 Ego autem evasi tanta paucis mensibus.
 At olitor illuc paulo post cum accederet,
 Factam fuisse maturam Cucurbitam,
 Ejusque stirpem exaruisse jam videt.
 Deducit ergo hanc, et reluctantem licet,
 Ramisque nixam celsis, in solum trahit.
 Tunc Arbor, isto rectè, ait, loco jaces.

Jure dat pœnas vana superbia,

CXC.VI.

REX ÆGYPTIUS et SIMIÆ.

REX quidam Ægyptius aliquot Simias instituit ut saltandi rationem perdiscerent. Ut enim nullum animal ad figuram hominis propiùs accedit, ita nec aliud actus humanos aut meliùs aut libentiùs imitatur. Arte igitur saltandi edoctâ, saltare cœperunt insignibus ornata purpureis et personatæ. Multo jam tempore miris modis placebat spectaculum; donec e Spectatoribus facetus quispiam nuces, quas clanculùm in sinu gestabat, in medium abjecit. Ibi statim Simiæ, simul atque nuces vidissent, oblitæ choreæ *id* esse cœperunt *quod* antea fuerant; ac repente e saltatricibus in Simias rediêrunt. Contritis personis, dilaceratis vestibus, non sine maximo spectatorum risu, pro nucibus inter se pugnabant.

Cælum, non animum, mutant, qui trans mare currant.

CXCVII.

VIDUA et ASINUS viridis.

VIDUA, ut domi haberet comitem, nubere cupiebat; sed non audebat, verita irrisiones Vulgi, qui maledictis eas solet incessere quæ ad secundas transeant nuptias. Annosa verò amica, quàm contemnendæ essent populi voces, hâc arte monstravit. Jussit Asinum, quem Vidua habebat, viridi colore depingi et per omnes urbis vicus circumduci. Quod dum fieret, tanta admiratio ab initio omnes invaserat ut non solùm pueri, verùm etiam senes hâc re insolitâ moti Asinum animi gratiâ comitarentur. Deinde, cùm Animal itidem quotidie per urbem duceretur, desierunt admirari. Sic etiam, inquit anus Viduæ, eveniet tibi. Si enim virum acceperis, aliquot dies eris fabula Vulgi. Deinde hic sermo cessabit.

Usus rem mirabilem reddit familiarem.

CXCVIII.

VULPES et LEO ætate proventus.

SENEX cum factus esset Leo, nec quærere
 Sibi victum posset, machinatus est dolum,
 Quo sibi suppeteret alimentorum copia.
 Ingressus ergo latebram speluncæ intimam,
 Se graviter ægrotare simulabat jacens:
 Quæ res per vulgus belluarum didita
 Ubi fidem obtinuit, accesserunt undique;
 At ipsas capiens singulas necat Leo.
 Vulpes et accedit; arte sed hujus cognitâ,
 Stans extra limen, quomodo valeat, petit.
 Cur non, ait ille, voce blandâ conquerens,
 Ingredere, filia? nimium, Vulpes refert,
 Ingredientum ad te multa quidem vestigia,
 At nulla prorsus egredientum conspicio.

Quandò artes sunt dolosæ, crudelitas est maximè timenda.

CXCIX.

SIMIUS et DELPHIS.

CONSUETUDO cùm esset Nautis Melitenses ca-
tulos et Simios habere in navigandi solamen, quidam
secum habebat Simium. Cùm autem pervenisset ad
Sunium, Atticæ promontorium, tempestatem vehemen-
tem fieri contigit. Eversâ navi et omnibus natantibus,
Simius quoque natabat. Delphis quispiam ipsum con-
spicatus atque Hominem ratus dorso positum levabat
ad terram perferens. Ut vero in Piræeo Atheniensium
fuit navali, rogabat Simium, an genere esset Atheniensis?
Cum verò hic diceret, et claris ibi natum esse paren-
tibus; rogavit, An et Piræeum sciret? Ratus autem
Simius de *Homine* eum dicere, ait, Et valde *amicum*
esse sibi et *familiarem*. At Delphis, tanto mendacio
indignatus, ipsum submergens occidit.

“ Mens sit justa, oratio mendacii expers.”

CC.

HIRUNDO et ARANEA.

ARANEA quondam exarserat in Hirundinem,
Irata muscas, vesci quibus ipsa assolet,
Quod illa caperet ore furaci volans.
Ergo vindictæ cupida, nec res exitum
Quem sit habitura denique satis providens,
Textilia ad altas retia suspendit fores,
Qua pervolare sæpe inimicam noverat.
Enimvero illa concitatos impetus
Mox advolando huc dirigit; sed retia
Textricemque simul aëra per medium rapit,
Portatque nec novi oneris quidquam sentiens.
Tunc misera tractus per profundos aëris
Aranea pendens, hanc, ait, juste vicem
Experior, genera quæ volantium infima
Cum vix labore magno prædari queam,
Capere aves posse tam magnas putaverim.

Majora viribus aggredi ratio vetat.

CCI.

LEPUS et TESTUDO.

TESTUDO, cùm ejus pedes Lepus derideret, ei inquit subridens; Si periculum in cursu feceris, quòd te velocior sim, liquidò cognosces. Cui Lepus ait, Te profectò fugit, quid mei valeant pedes. Sed judicem eligamus, qui cursum et terminum nobis definjat. Eligunt igitur Vulpem, omnium bestiarum sagacissimam, quæ et locum et cursus terminum constituit. Testudo, omni negligentia et segnitie remotà, haud quievit donec ad terminum pervenit. Lepus verò pedibus fidens securè quievit: mox autem somno excitatus, quantum valuerunt pedes ad terminum cucurrit. Ibi cùm Testudineam jam reperit quiescentem, cum rubore fatetur se a Testudine esse superatum.

“Vigilandum est ei, qui cupit vincere.”

CCII.

GRUS et PAVO.

SIMULTAS, variis orta de causis, Gruem
 Olim incitavit, et Alitem Junonium,
 Ut se reciprocis laderent conviciis.
 Vide, inquit Pavo, gemmeam caudæ explicans
 Formositatem, huic ordini præluendo
 Pennarum quanta luminum vis fulguret;
 Tuumque lauda postea, hucque, si potes,
 Colorem confer cinereum. Retulit Gruis:
 Colore nitido pennarum præstas quidem;
 Neque hanc invideo fulem tibi gloriam:
 Sed humi te retinet iste, quem jactas, decor;
 His ego dum pennis, quas, superbe, vituperas,
 Carpam volatus, si libuerit, arduos,
 Ultraque nubes, proxima superis, ferar.

Sublimi elegans ingenium discrepat.

CCIII.

ADOLESCENS piger.

CUM socii Adolescentis tarditatem culpant, et, quid tandiù in lecto ageret, percontarentur; subridens respondit, Litigantes ausculto. Adsunt enim mihi mane, cum expergiscor, e vestigio duæ muliebri habitu vestitæ, Sollicitudo et Pigritia. Quarum altera surgere hortatur, aliquid et operis facere, neque diem in lecto terere. Altera, priorem increpans, quiescendum inquit, et propter frigoris vim in calore lecti permanendum, indulgendumque corporis quieti, neque semper laboribus vacandum. Prior insuper rationes suas tuetur: ita et cum diutiùs disputent atque altercentur, ego tamen *æquus iudex*, in nullam partem inclinans, audio disputantes expectans quoad sint sententiâ concordēs. Hinc fit ut surgam *tardiùs*, litis finem expectans.

Desidiâ, utcunque excusetur, corpus animusque corumpuntur.

CCIV.

CICACA et FORMICA.

MAGNI laboris formica patiens, opus
 Æstate fecerat hyemis memor;
 Frugemque multam in horreum congesserat.
 Cicada puros interim dies sonis,
 Male otiosa, stridulis indulserat.
 Nil providens quid deinde venturum foret.
 Venit hyems. Tristi misera contrahitur gelu;
 Seque perituram denique sentiscit fame,
 Si non cibi aliquid unde extricaverit.
 Formica tutum se receperat in cavum,
 Paratis opibus jam fruens: hanc convenit
 Cicada supplex; ferque, ait, amica, fer opem
 Egenti. At illa: quid agebas autem, has ego
 Dum opes colligerem? cantabam videlicet.
 Cantabas! laudo. Nunc saltare quid vetat?

Qui juvenis est ignavus, senex egebit.

CCV.

VULPES et LIGNARIUS.

VULPES venatores effugiens, ac per arva currendo jam defessa, casu reperit Lignarium roboris ramos secantem. Illum rogat, ut se quoquo loco abscondat. Ille vetus ostendit tugurium. Vulpes illud ingrediens in angulo quodam se abscondit. Adsunt venatores; Lignarium, si Vulpem viderit, rogant. Lignarius *verbis* quidem se vidisse negat; *manu* verò, ubi Vulpes latebat, locum ostendit. Veruntamen, re haud observatâ, venatores statim abeunt. Ut Vulpes eos abuisse prospicit, tugurio egrediens *tacitè* recedit. Lignarius Vulpem eriminatur, quòd, cùm salvam fecerit, nihil tamen gratiarum agat. Tunc Vulpes se convertens illi *submissâ* inquit voce, Heus Amice, si manuum opera ac mores verbis *similes* habuisses, *meritas* tibi persolverem gratias

“Stat magno violata fides:”—Re ergò fias, quod esse simulas.

CCVI.

ROSÆ et PAPILIO.

SEMOTA ab omni pene conspectu Rosa
 In horti quodam delitebat angulo:
 Inde tamen aliam, non visa ipsa, clanculum
 Rosam videbat, quæ patenti in area
 Suæ, renidens lumini æthereo, decus
 Frondis aperiret, non sine fastoso igneæ
 Fulgore formæ: tum livore carpitur;
 Gemitque, genere quod parem, tam dispari
 Vivendi sorte sese oporteat frui.
 Papilio, sua quem forte levitas huc tulit,
 Sentit gementem; et, stulta, dicit, quid gemis?
 Tua ista nempe clarius micat soror,
 Radiusque solis vividioribus calet;
 Sed te minus tenella est, et vernans minus:
 Et ævum denique brevius, quam tu, exiget.

Vive tuâ sorte contentus.

CCVII.

CULEX, LEO, et ARANEA.

NEQUE ego te timeo, neque me fortior es, ait
 Culex Leoni. Tunc terrorem mihi
 Incutere credas, ex eo quod unguibus
 Lacerare nôris, dentibusque lædere?
 Age verò, ad pugnam nunc veniamus, si lubet.
 Dixit: simulque cecinit animosus tubâ;
 Simulque inhæsit naribus adversarii,
 Cutemque teneram pupugit pertinacitèr.
 Leo furiosus unguibus proprios sibi
 Dilaniat artus, donec exanimis cadat.
 Suum superbus tunc victor epinicium
 Idem ipse *tubicen* personans, hinc avolat.
 Verùm tenuibus mox filis Araneæ
 Implicitus, vitam gloriosam finiit,
 Lamentans, hostem quod qui *tantum vicerat*,
 Nunc ab animante *tantulâ ferret necem*.

Gloria vana tumet; Gloria vana cadit.

CCVIII.

CORVUS et VULPECULA.

PRÆDAM nactus in ramo strepitat Corvus. Videns
 Vulpecula gestientem accurrit. Corvum, inquit, *plu-*
rimâ salute impertit Vulpes. Sæpe audiui Famam esse
 mendacem; jam re ipsâ experior. Fama enim ait, te
 esse nigriorem pice; ego te video candiorem nive. Meo
 quidè m judicio cygnos vincis, et *hederâ formosior albâ*
es. Quod si, ut plumis, ita et voce excellas, omnium
 avium equidè m Regem te dixerim. Hâc assentatiunculâ
 illectus Corvus ad canendum se apparat. Apparanti
 verò e rostro excidit præda; quâ correptâ, Vulpes
 cachinnum tollit. Stultitiæ *serò* Corvum pudet pi-
 getque.

“Si tu voles esse Thraso, nusquam deerit tibi
 Gnatho.”

CCIX.

PASTOR et CANIS INFIDELIS.

OVES custodiendas tradiderat Cani,
 Cani infideli Pastor, ignarus mali:
 Namque ille vitii corruptus, mores feros
 Luporum cœperat imitari, et plurimas
 Ore impiato jam bidentes manderat.
 Quod execrandum Pastor ut novit scelus,
 Simul expiare morte scelerati parat.
 Mene, Canis inquit, me, quasi si lupo forem,
 Mactare possis, here mi, violentâ manu?
 Istas deberi crede lupis pœnas, precor;
 Prudensque serva me tibi addictum Canem.
 At Pastor; hostes sunt mihi quidem lupi:
 Hostes sed illi sese profitentur meos:
 Te contra, amicus qui videbaris mihi,
 Nunc morte tanto digniorem judico,
 Scelere lupino quod tefelleris fidem.

Perfidia meritò punitur.

CCX.

MERCURIUS et LIGNATOR.

LIGNATOR quidam, dum juxta flumen Deo Mercurio dicatum ligna cæderet, casu (a) securim in aquas demisit. Largis deinde fletibus et crebro gemitu damnum lugens in ripâ consedit. Mercurius misericordiâ motus Lignatori apparuit et tanti fletûs causam rogavit: quam simul ac didicit, securim auream flumine effereus, utrûm quam perdiderat illa esset, petivit. Eam pauper suam esse sine morâ negavit. Secundò Mercurius alteram detulit argenteam. Eam illi pauper suam quoque esse negavit. Postremò Mercurius ligneam securim sustulit. Lignator visu gaudens exclamat, *Illa mea est securis*. Mercurius, cognoscens sine dubio illum verum justumque esse hominem, omnes tres ei dono dedit.

Probitas laudatur et remuneratur.

CCXI.

URSUS, LEO, et LUPUS.

CORREPTUM, jamque strangulatum, mandere
Parabat Ursus hinnuleum famelicus.

Leo, siccis pariter faucibus, supervenit,
Et extorquere prædam violentus parat.

Ursus, qui multis antea lionibus
Restiterat, avida nunc ubi simulat fames,
Sese videlicet aut nolle cedere.

Exoritur ergo pugna utrimque pertinax,
Et horrida: neuter vincit; neuter se imparem
Sentit; pugnantque, dum defecti viribus,
Et hinc, et inde simul in terram corruant.

Cum sic jacerent languidi, accedit Lupus,
Causamque tollit hinnuleum certaminis:
Quem sibi videntes impune abripi, invicem
Dixere: miseri strenne pugnavimus,
Ut latro pugnæ ferret omne præmium!

Duobus contendentibus, tertius tollit præmium.

CCXII.

VULPES et CAPER.

IN puteum Vulpes et Caper descenderant
Siti compulsi. Cum bibissent, et Caper
Respicere circum inciperet, de reditu anxius,
Bono animo es, inquit Vulpes; hinc enim prius
Reputavi mecum qui possimus egredi.
Namque ad parietem si admovebis modo,
Pedibusque corpus posterioribus eriges,
Mentoque ad pectus adducto ista cornua
Reclinabis, ego per tua terga transiens
Evadam e puteo, teque educam postea.
Cujus consilio cum Caper haberet fidem,
Et id omne faceret, quod erat præceptum sibi;
Resiliit Vulpes; atque dum, præ gaudio,
Exultim in ipso gestit putei margine,
Nil curæ, socio quid suo fieret, habens,
Dolosa, perfida incusat: at refert:

Age tamen, hirce, si tantum sensûs tibi
 In mente, quantum est setarum in mento, foret,
 An prius, amabo, puteum in hunc descenderes,
 Quam exploravisses, quo egredi possis modo?

In nullum locum ingredi sine facili exitu.

CCXIII.

JUPITER *et* RANÆ.

RANÆ vagantes liberis paludibus
 Clamore magno Regem petiere a Jove,
 Qui dissolutos mores vi compesceret.
 Pater Deorum risit atque illis dedit
 Parvum Tigillum, missum quod subito vadis
 Motu sonoque terruit pavidum genus.
 Hoc mersum limo cum jaceret diutiùs,
 Fortè Una tacitè profert e stagno caput;
 Et, explorato Rege, cunctas evocat.
 Illæ, timore posito, certatim adnātant,
 Supraque lignum turba petulans insilit.
 Quod cùm inquinassent omni contumeliâ,
 Alium rogantes regem misère ad Jovem,
 Inutilis quoniam esset qui fuerat datus.
 Tum misit illis Hydram, qui dente aspero
 Corripere cœpit singulas: frustra necem
 Fugitant inertes Vocem præcludit metus.
 Fortim igitur dant Mercurio mandata ad Jovem
 Afflictis ut succurrat. Tunc contrà Deus,
 Quia nolulistis vestrum, ferre, inquit, *bonum,*
Malum perferte.

Nova videntur veteribus esse potiora.

CCXIV.

ASINUS DOMINOS MUTANS.

APUD olitorem peragebat Asinus dies,
 Multum laborans, ut videbatur sibi,
 Parumque comedens: ergo se plus duriter
 Haberi, quam fas jusque vellent, credit.
 Jovem rogavit, sortem ut mutaret suam:
 Ejusque precibus exoratus Jupiter
 Operam navare figulo eum deinceps jubet.

Sed ferre cœnum ac tegulas dum cogitur
 Indefinenter, hanc etiam sortem pati
 Iniquiore, quam prius, mente incipit :
 Mutare dominum, imprudens, rursus expetit,
 Rursusque auditur ; lege sed positâ tamen,
 Ut hæc quæcumque fuerit ultima fors, ferat,
 Neque speret aliam deinde venturam vicem.
 Is cum annuisset, obtigit Coriario :
 Tum, quid rogavi ? dixit lamentans : heros
 Apud priores vivere satius fuit.
 Namque ille postquam multis me laboribus
 Necuerit, parcat ne corio quidem meo.

Quamvis acerba sors erit, eam sustine ;
 Ne pejor fiat, obtrectare si velis.

CCXV.

GALLUS, ASINUS, et LEO.

IN agrum eundem Gallus, Asinus, et Leo
 Venère ; Gallus, grana ut quærat tritici ;
 Asinus, palatum carduis ut tergeat ;
 Leoque, prædam si quam inveniatur, ut voret :
 Adest inventus Asinus : hunc ergo neci,
 Occurrit quando nil melius, jam destinat.
 Irruit : at ecce Gallus argutissimis
 Percellere auras cantibus simul incipit ;
 Simulque fugere cogitur Leo territus.
 Gallo hanc natura nempe virtutem dedit,
 Solâ ut Leones voce vertat in fugam.
 Tunc Asinus autem, fugere trepidantem feram
 Ubi videt, se terribilem stultè existimat ;
 Illamque credit ex sui nimio metu
 Fugere, suumque ne ferre aspectum quidem
 Potuisse : ac tanta cæcitas animum tenet,
 Ut etiam persequatur, ignavam vocans.
 At Galli acutos cum Leo tandem sonos
 Minùs exaudiret, sistit, obvertit caput ;
 Miratus Asinum venientem, huc infert gradum,
 Stultamque pecudem strangulatam devorat.

Stultitia juncta arrogantiae in exitium trahit.

CCXVI.

MUS URBANUS et RUSTICUS.

LIBITUM est Urbano Muri deambulare rus. Hunc videt Mus Rusticus; invitat. Apparatur; itur ad cœnam. Depromit Rusticus quicquid reposuerat in hyemem, et exhaurit omnem penum ut tanti Hospitis expleret lautitiam. Urbanus tamen, frontem corrugans, ruris damnat inopiam, urbis subindè laudat copiam. Rediens Rusticum secum in urbem ducit, ut, quæ jactaverat *verbis*, *re* comprobaret. Ineunt convivium, quod Urbanus splendè paraverat. Inter epulandum auditur in serâ murmur clavis. Illi trepidant et fugitant. Rusticus et insuetus et loci ignarus ægre se tuetur. Discedente famulo, redit Urbanus ad mensam! vocat Rusticum. Ille vix tandè metu deposito prorepat. Invitantem ad pocula Urbanum percontatur, Nùm hoc periculum crebrum sit? Respondet Ille, quotidianum esse, contemni oportere. Tum Rusticus, Quotidianum? inquit. Meherculè tuæ dapes plus *felis* quam *mellis* sapiunt. Malo equidem cum *securitate inopiam* meam, quàm cum tali *anxietate* tuam *copiam*.

“Tuta paupertas periculosâ est melior opulentia.”

CCXVII.

CYGNUS et ANSER.

CYGNUM, Anseremque habebat quidam villicus;
 Suæque mensæ destinabat alterum;
 At alterum servare cupiebat diu,
 Gratum canoræ vocis ob dulcedinem.
 Aliquando, seram sub noctem, ad focum sedens,
 Confabulansque, noster nunc vobis, ait,
 O pueri, qualis Anser esse creditur?
 Ego vero factum satis obesum judico,
 Respondet unus, hanc ut familiam tuam
 Recreare possit non illiberaliter:
 Sic ille fatur, sicque deinde cæteri.
 Herus ergo, eorum quandoquidem sententiam
 Non improbat ipse, ad stabulum, Cygno et Anseri
 Commune, pergit, tamque præcipiti gradu,
 Ut etiam lucem ferre secum negligat:

Quæritat; omittit Anserem, Cycnum capit
 Inscius, eum que porro dederet neci,
 Nisi ille fata instare sentiens sibi
 Suprema, cantus incœpisset funebres
 Suavesque fundere, mortis ad solatium :
 Quos ubi canoros villicus agnovit sonos,
 Heu! quantus error me, inquit, in malam prope
 Necessitatem peccandi conjecerat!
 Cycnoque misso, prændit Anserem et necat.

Est blanda virtus suavis eloquentia.

CCXVIII.

RUSTICUS et MORS.

VETULUS redibat nemore Rusticus, ferens
 Vix se suumque fascem : victus denique
 Labore et annis, posuit infelix onus.
 Tum cogitare tristis omnia incipit
 Quæcunque perfert nunc, vel olim pertulit.
 Nam quas faventis ille fortunæ vices
 Habuit, in annos si retro elapsos velit
 Reflectere animum? paupere quondam in casâ
 Vitam auspicatus, miserias inter miser
 Reptavit infans : hinc malorum quis modus?
 Vel quando duri ferreum fati ordinem
 Explere paulum destitit? conjux mala :
 Desidiâ inertes liberi : immodicis herus
 Juvandus operis : milites, domesticam
 Quis sæpe oportet præbere supellectilem :
 Rigidus coactor : creditor impatiens moræ :
 Victus facultas rara : perpetuus labor ;
 Ac denique mali plurimum ; prope nil boni :
 His simul ob oculos positis omnibus sibi,
 Suoque motus hocce postremo statu,
 Senex misellus calamitatis ultimum
 Gradum attingisse credidit : Mortem invocat.
 Adest : quid, inquit, me rogas? fascem hunc uti
 Recipiam, dixit ille, me, precor, adjuva.

Mors venit, malorum rerum gravissima.

CCXIX.

LUPUS et CANIS.

CANI Lupus ante lucem in sylvâ forte fortunâ obviâ venit; salutatur; adventum gratulatur: denique rogatur, quo pacto tam fiat nitidus. Cui ille, Herilis cura hoc efficit; herus me blandientem sibi demulcet; de mensâ pascor herili nitidissimâ; nunquam sub dio dormito; tum non dici potest quam gratus sum universæ familiæ! Næ tu, inquit Lupus, es felicissimus, ô Canis; cui adeò comis et benignus contingit herus: Utinam cum eodem vivere et mihi liceat! Nullum me animantium esset uspiam fortunatius. Canis, novi statûs cupidissimum videns Lupum, se effecturum pollicetur ut vivat in aliquâ parte apud herum, modò de pristinâ ferociâ aliquid remittere et servitutem servire velit. Stat sententia. Lupo libitum est deambulare ad villam; sermones edunt in itinere prorsus jucundissimos. Postea vero cum illuxit, contritum Canis collum videns Lupus, Quid sibi vult, inquit, tua isthæc depilata cervix? Solebam, inquit ille, contra notos et ignotos pariter latrare; quocirca me herus verberavit jubens ne quem præter furem adorirer. Ego sic verberando mitior factus sum, et hoc sævæ naturæ servavi signum. Hoc audito, inquit Lupus; Ego non tanti emam tui heri amicitiam. *Vale igitur cum tuâ isthæc servitute. Mihi mea potior est libertas.*

Nemo, qui potest evitare, duram serviet servitutem.

CCXX.

MUSTELÆ et VESPERTILIO.

HUC, illuc temere dum volat, casu evenit
 Ut in Mustelæ nidum Vespertilio
 Irruat, in ipsoque capiatur impetu.
 Hæc autem, acerbo quoniam erant omnes sibi
 Odio volantes, sic mei, inquit, cæteri
 Hostes perire possint precor, ut tu modo
 Peribis! prædamque simul vexat unguibus,
 Ac devorare jam parat. Periculum
 Præsentit ille; seque murem, non avem
 Testatur esse: cumque fecisset fidem,
 Abeundi quo placuerit libertas datur.

Sed inde (tanta est ejus imprudentia)
 In aliam rursus, nec multo post, incidit
 Mustelam, cunctis muribus quæ maxime
 Esset inimica: quodque murium in genus
 Mihi fervet odium, morte protinus tuâ
 Solaberis, ait. At quis error te malus,
 Reponit ille, decipit? cave, obsecro,
 Ne pecces id quod postea infectum, soror,
 Volueris frustra: non ego sum, quem tu putas,
 Aliquis de gente murium infestissimâ:
 Malè mures pereant; vivat avium gens: avis
 Ego sum; quod alis, aspice, en meis tibi
 Probare possum. Mustelæ hæc oratio
 Honesta visa est; sicque præsentissimam
 Evasit iterum Vespertilio necem.

Vita pro variis periculis varium expetit ingenium.

CCXXI.

PUER et MATER.

E scholâ Puer librum socio clam auferens suæ Matri tradidit, quem Mater accepit nec filium castigavit. Rursûs Puer alteri vestem abstulit atque Matri detulit. Quam cum Mater etiâ libentè accepisset, Puer non punitus plura indiès ac majora crescentibus annis furatus est, donec demùm publicè captus, ceu furti reus, per Quæstores publicè morti damnatus est. Sed cum ad locum fatalem duceretur eumque Mater gemens sequeretur, impetratâ veniâ ut Matri unum loqui verbum liceret, ad eam conversus atque os auri Matris adhibens (utî quippiam secreti dicturus) aurem dentibus ei abscidit. Mater verò præ dolore exclamans mala ei imprecatur. Tunc ductores eum supra modum accusabant, non solum furti, sed etiam impiæ in Matrem crudelitaris. Ille absque rubore eis inquit; Nemini vestrûm sit mirum, quòd aurem Matris abscidi. Illa enim hujus meæ necis teterrima causa est. Nam, si me punisset, quando ei librum detuli e scholâ socio clam ablatum, præ timore (a) verberum furta omissem, et non ad hoc turpissimum mortis genus pervenissem.

“Principiis obsta.”

(a) Gen. Verberis. Ablat. Verbere Diptoton. Sing. Perf. Plur.

CCXXII.

SENEX, FILIUS et ASINUS.

SENEX quidam cum Filio adolescentulo, præcedente absque onere Asino, quem venditurus erat, ad mercatum proficiscebatur. Coloni in agro (a) obitèr opus facientes Senem culpârunt quod Asinum nihil ferentem neque Pater neque Filius ascendisset; sed vacuum onere sinerent, cùm alter præ senectute, alter præ ætate tenerâ, vehi deberet. Sum Senex, ipse pedibus iter faciens, Filium Asino imposuit. Hoc alii conspicientes culpârunt stultitiam Senis quòd, adolescente robusto super Asinum posito, ipse ætate protractus pedibus sequeretur. Deinde Senex consilium mutavit atque, Filio deposito, ipse Asinum ascendit. Paululùm verò progressus audivit alios se culpantes quòd parvulum Filium, nullâ ratione juventutis habitâ, tanquàm servum post se traheret, ipse verò otiosè veheretur. His verbis motus Filium unâ secum Asino superimposuit. Interrogatus autèm ab aliis, an suus esset Asellus? Cum annuisset, damnatus est quòd nullam curam pauperis haberet animalis minimè apti ad tantum onus ferendum; quoniam unus illi satis foret ponderis. Hic homo tot sententiis turbatus, cùm neque vacuo Asino, neque ambobus, neque altero (b) imposito, sine calumniâ progredi posset, tandem Asinum pedibus junctis ligavit. Tum baculo suspensum, suo Filiiq; collo impositum, ad mercatum cœpit deferre. Omnibus propter novitatem spectaculi ad risum effusis, ac stultitiam amborum, maximè vero Patris, increpantibus, ille indignatus et supra ripam fluminis astans ligatum Asinum in flumen dejecit; atque ita, amisso Asino, domum rediit. Ita bonus homo, dum omnibus placere cupit, nemini satisfaciens Asinum perdidit.

Laterem lavat, qui tentat omnibus placere.

(a) Obitèr, quasi ob iter.

(b) Imposito is put in the singular number by the Figure Zeugma, altero being nearer to it than Ambobus.

INDEX

FABULARUM ALPHABETICUS.

A.		B.	
FAB.		FAB.	
131	<i>De Abiete et Dumis</i>	63	<i>De Bove et Vitulâ</i>
118	<i>Adolescentibus et Co-</i> <i>quo</i>	111	<i>Buccinatore</i>
203	<i>Adolescente pigro</i>		C.
190	<i>Ægroto et Medico</i>	47	<i>Calvo</i>
147	<i>Æsopo et Petulante</i>	93	<i>Camelo et Jove</i>
178	<i>Æsopo ludente</i>	1	<i>Cancro et Filio</i>
121	<i>Agricolâ et Ciconiâ</i>	33	<i>Cancro et Vulpe</i>
173	<i>Agricolâ et Fortuna</i>	5	<i>Cane et Umbrâ</i>
136	<i>Agricolâ et Fillis</i>	21	<i>Cane et Bove</i>
146	<i>Alaudâ et Pullis</i>	16	<i>Cane et duobus Le-</i> <i>poribus</i>
112	<i>Amicis et Ursâ</i>	57	<i>Cane et Coquo</i>
150	<i>Apolline et Viro</i>	84	<i>Cane fideli</i>
66	<i>Apro et Vulpe</i>	156	<i>Cane venatico et Hero</i>
184	<i>Apro et Rustico</i>	157	<i>Cane et Gallo</i>
129	<i>Aquitone et Sole</i>	194	<i>Cane et Asino</i>
168	<i>Aquilâ et Corvo</i>	58	<i>Capellis et Hircis</i>
82	<i>Aquilâ et Corniculâ</i>	193	<i>Capone</i>
128	<i>Aquilâ et Vulpe</i>	56	<i>Carbonario et Fullone</i>
185	<i>Aquilone et Sole</i>	36	<i>Caseo et Fele</i>
107	<i>Araneâ et Hirundine</i>	12	<i>Cassitâ et Puero</i>
183	<i>Ariete et Tauro</i>	41	<i>Cerâ et Latere</i>
102	<i>Arundine et Olivâ</i>	79	<i>Cervâ et Vite</i>
46	<i>Asino et Hero</i>	61	<i>Cervâ, Venatore, et</i> <i>Leone</i>
11	<i>Asino, Simio, et Talpâ</i>	105	<i>Cervo</i>
214	<i>Asino dominos mu-</i> <i>tante</i>	73	<i>Cervo et Filio</i>
169	<i>Asino et Leone</i>	204	<i>Cicadâ et Formicâ</i>
50	<i>Asino et Ranis</i>	2	<i>Cochleis et Colono</i>
91	<i>Avaro et Thesauro</i>	90	<i>Colono et Angue</i>
110	<i>Avaro et Invido</i>	7	<i>Columbâ et Picâ</i>
3	<i>Aucupe, Palumbo, et</i> <i>Serpente</i>	75	<i>Cornice et Urnâ</i>
191	<i>Ave, Pullis, et Villico</i>	96	<i>Corvo et Lupis</i>
17	<i>Aurigâ et Rotâ stri-</i> <i>dente</i>	208	<i>Corvo et Vulpeculâ</i>

FAB.

- 133 *De Corvo, Asino, et Agasope*
 48 *Crocodilo et Vulpe*
 195 *Cucurbitâ et Arbore*
 207 *Culice, Leone, et Araneâ*
 29 *Culice et Tauro*
 94 *Cyigno et Ciconiâ*
 217 *Cyigno et Ansero*
 D.
 68 *Divite et Servo*
 E.
 113 *Equo et Cervo*
 144 *Equo et Asino*
 10 *Equo ægroto et Cane*
 134 *Equo inculto, sed veloci*
 153 *Equo et Leone*
 187 *Ericio et Talpâ*
 F.
 165 *Fele et Vulpe*
 126 *Fonte et Amne*
 53 *Formicâ et Columbâ*
 55 *Furibus et Gallo*
 G.
 215 *Gallo, Asino, et Leone*
 70 *Gallo et Gemmâ*
 86 *Glibibus et Quercu*
 123 *Graculo superbo*
 202 *Gruibus et Pavonibus*
 51 *Gruibus et Anseribus*
 162 *Gubernatore et Nautis*
 H.
 37 *Hercule et Rustico*
 137 *Hirco et Vulpe*
 200 *Hirundine et Araneâ*
 179 *Hirundine et Avibus*
 89 *Histrice et Lupo*
 160 *Homine et Deo ligneo*
 99 *Homine et Colubrâ*
 174 *Homine, qui Amicos tentavit*
 I.
 116 *Jactatore, qui iter fecerat*
 42 *Ilicibus*
 119 *Inimicis*

FAB.

- 14 *De Jove et Peris*
 115 *Jove et Simiâ*
 181 *Jove et Bubulco*
 213 *Jove et Ranis*
 175 *Jove, Modestiâ aliisque Virtutibus*
 L.
 34 *Lacertâ et Testudine*
 6 *Leanâ et Sue*
 26 *Leone et Ranâ*
 98 *Leone et Tauro*
 180 *Leone, Agno, et Cervâ*
 101 *Leone, Asino, et Vulpe*
 50 *Leone ægroto et Vulpe*
 155 *Leone annis confecto*
 74 *Leone et Porco*
 151 *Leone et Mure*
 158 *Leone et Venatore*
 176 *Leporibus et Ranis*
 201 *Leporibus et Testudine*
 13 *Lupo et Agno*
 78 *Lupo et Ove*
 81 *Lupo et Grue*
 83 *Lupo pelle ovis induto*
 122 *Lupo et Agno*
 143 *Lupo et Vulpe*
 219 *Lupo et Cane*
 88 *Lupo et Hædo*
 166 *Luscinâ et Accipitre*
 M.
 108 *Membris et Ventre*
 138 *Mercurio et Statuario*
 163 *Mercurio et Viatore*
 182 *Mercurio et Tiresiâ*
 210 *Mercurio et Lignatore*
 22 *Milvo et Agricolâ*
 30 *Milvo ægroto*
 65 *Milvo et Columbibus*
 135 *Monedulâ*
 140 *Monedulâ et Columbibus*
 49 *Morte et Sene*
 154 *Mulâ*
 35 *Muliere et Gallinâ*
 177 *Muliere et Marito*
 124 *Mure et Ranâ*
 216 *Mure Urbano et Mure Rustico*
 31 *Muscâ et Quadrigâ*

FAB.

- 149 *De Muscâ et Mulâ*
 141 Musico
 170 Mustelâ et Muribus
 220 Mustelis et Vespertilione
- N.
- 80 Nitedulâ et Mustelâ
 97 Nutrice et Lupo
- O.
- 45 Ove et Corniculâ
 142 Ovibus et Lupis
 186 Ovibus et Pastore
- P.
- 28 Panthera et Vulpe
 18 Partu Montis
 114 Passere et Lepore
 161 Pastore et Mari
 209 Pastore et Cane
 40 Pavone et Grue
 64 Pavone et Monedula
 152 Philomela et Accipitre
 148 Piscatore et Piscibus
 54 Piscatore et Thunno
 85 Piscibus e sartagine in prunas desilientibus
 27 Piscibus
 44 Poeta et Agricola
 72 Porco et Equo
 52 Puero et Agricolis
 221 Puero et Matre
 23 Puero et Fortuna
 25 Puero et Trocho
 87 Pueris et Ranis
- R.
- 125 Rana et Bove
 100 Rana et Vulpe
 71 Ranis duabus
 196 Rege Ægyptio et Simiis
 39 Rosa et Amarantho
 206 Rosis et Papilione
 188 Rustico et Jurisconsulto
 159 Rustico et Juvenco
 92 Rustico et Amne
 32 Rustico et Sylva
 218 Rustico et Morte
 77 Rusticis et Sarmentis

FAB.

- S.
- 117 *De Satyro et Viro*
 192 Scurra et Antistite
 38 Sene et Juvene
 104 Sene et Asino
 145 Sene et Filiis
 222 Sene, Filio, et Asino
 199 Simio et Delphine
 120 Sole et Aquilone
 9 Sole et Noctua
- T.
- 59 Talpa et Matre
 139 Tauro et Capro
 62 Tauro et Mure
 8 Tauris et Leone
 24 Testudine et Aquila
 130 Tigride et Vulpe
 167 Tubicine et Hostibus
- V.
- 67 Venatore, Palumbe, et Coraice
 95 Vespertilione
 171 Vespertilione et Mustela
 127 Vespis, Perdicibus et Agricola
 164 Viatore et Lapidibus
 69 Viatoribus
 197 Vidua et Asino viridi
 15 Vipera et Lima
 109 Urbano Hero et Mala
 106 Urso et Apibus
 211 Urso, Leone et Lupo
 4 Vulpe et Larva
 43 Vulpe et Uva
 103 Vulpe et Leone
 212 Vulpe et Capro
 132 Vulpe et Ciconia
 189 Vulpe, Asino et Leone
 172 Vulpe, quæ caudam amiserat
 205 Vulpe et Lignario
 19 Vulpe et Cane
 76 Vulpe et Rubo
 198 Vulpe et Leone ætate provento
 20 Vulture aliisque Avibus

FAB. I.

CANCER, i, 2. mas. a *Crab*, Rule *Mascula in er*, &c. nom. sing. to the verb *Monebat*.

Monebat, *advised*, 3. per. sing. præterimp. ind. act. of Moneo, ui. itum, ere. agrees with the nom. case *Cancer* R. *Verbum Personale*, &c.

Filium, *his Son*, ac. sing. of filius, i, 2. mas. governed of *monebat*. R. *Verba transitiva*, &c.

Retrogradum, *going backward*. ac. sing. mas. of retrogradus, a, um. adj. agrees with *filium*. R. *Adjectiva, participia, et pronomina*, &c.

Ut iret, *to go*. R. *Resolvi potest hic modus per quod et ut*.

Ut, a conjunction.

Iret, 3. per. sing. subj. præterim. of eo, is, ivi, ire, eundi, do, dum, itum, itu, iens, iturus. 4. neut. agrees with *ille understood*. R. *Nominativus pronominum raro*, &c.

Prorsùs, *forward*, adverb.

At, *but*, conjunction.

Filius, *the Son*, nom. sing. to *respondit understood*. i præ, *go before*, for præi, 2. sing. imp. of præeo, ivi, itum, ire, 4. neut. agrees with *tu understood*. R. *Nominativus pronominum raro*, &c.

Sequar, *I will follow*, 1. sing. fut. indic. of sequor. secutus sum, 3. Dep. agrees with *ego understood*.

FAB. II.

COLONUS, i, 2. mas. a *Peasant*. R. *Mascula in er*, &c. nom. sing. to the Verb *assabat*.

Assabat, *was roasting*, 3. sing. præterim. ind. of asso. 1. act. agrees with nom. *colonus*.

Cochleas, *cockles*, ac. plu. of cochlea, æ, 1. fem. R. *Nomen non crescens*, &c. governed of *assabat*. R. *Verba transitiva*, &c.

Cum, *when*, conj. *Subjunctivum postulat*.

Audiret, *he heard*, 3. sing. præterim. subj. of audio, 4. act. agrees with *ille understood* R. *Nominativus pronominum raro, &c.*

Eas, *them*, ac. plur. fem. pron. of is, ea, id. governed of *audiret* R. *Verba transitiva, &c.*

Stridentes, *whizzing*, ac. plur. fem. of stridens, entis, part. præ. of strideo, di, 2. neut. agrees with *Cochleas*. R. *Adjectiva participia, et pronomina, &c.*

Ait, *he says*, 3. sing. of aio, ais, ait, aiunt, verb. def.

Domibus, *your houses*, ab. plur. of domus (as explained in the note) taken absolutely. R. *Quibustibet verbis, &c.*

Incensis, *being on fire*, ab. pl. fem. of incensus, a, um, part. pas. of incendo, di, sum, dere, agrees with *dômbus*. R. *Adjectiva participia et pronomina, &c.*

Vos, *do ye*, 2. per. plur. pron. nom. to *canitis*.

Canitis, *sing?* 2. plur. præ. ind. of cano, cecini, cantum, canere, 3. act. R. *no fit vi, &c. Mi. ni, pi, qui, &c.* agrees with nom. *Vos*. R. *Nominativus pronominum raro, &c.*

FAB. III.

Auceps, *upis*, 3. com. a *Fowler*, R. *communis generis sunt, ista, &c.* nom. sing. to the verb *Premit*.

Cum, *when*, conj.

Prætenderat, *he had laid*, 3. sing. præterplu. ind. of prætendo, di, sum & tum, ere. 3. act. agrees with *ille understood*.

Dolos, *a snare*, acc. pl. of dolus, i, 2. mas. governed of *prætenderat*. R. *Verba transitiva, &c.*

Palumbo, *for a Wood-pigeon*, dat. sing. of Palumbus, i 2. mas. governed of *prætenderat*. R. *Dativum ferme regunt, &c.*

Premit, *treads on*, 3. per. sing. præ. ind. of premo, pressi, pressum, premere. act. 3. agrees with *Auceps*. R. *Verbum personale, &c.*

Anguem, *a Snake*, acc. sing. of *anguis*, is. 3. d. R. *Incerti generis, &c.* governed of *premit*. R. *Verbum personale, &c.*

Cujus dente, *by whose tooth*, Cujus, gen. sing. of the relative pronoun Qui, Quæ, Quod. agrees with the antecedent *Anguem*. R. *Relativum cum antecedente*, &c. Dente, abl. sing. of Dens, tis, 3. m. governed of *violatus*, R. *Participia regunt casus*, &c.

Violatus, *being hurt*, part. pass. of violo. nom. sing. mas. agrees with *auceps*. R. *Adjectiva, participia, et pronomina*, &c.

Perit, *he dies*, 3. sing. of Pereo, ivi, itum, ire, 4. neut. agrees with *ille understood*.

FAB. IV.

VULPES, is, 3. fem. a *Fox*, Rule, *Nomen non crescens genitivo*, &c. nom. sing. to the verb *Clamitat*.

Reperit, *finds*, 3. per. sing. præ. ind. act. of Reperio, peri, pertum, perire. nom. sing. agrees with *Vulpes*. R. *Verbum personale*, &c.

Larvam, a *Mask*, accus. sing. of larva, æ, 1. fem. governed of reperiens. R. *Participia regunt casus verborum*, &c.

Perfectam, *finished*, ac. sing. fem. of perfectus. a, um, part. pass. of perficio, eci, ectum, icere. agrees with *larvam*. R. *Adjectiva participia, et pronomina*, &c.

Mirâ, *with wonderful*, abl. sing. f. of mirus. a, um, adj. agrees with *arte*. R. *Adjectiva, participia, et pronomina*, &c.

Arte, *skill*, ab. sing. of ars, artis, 3. f. R. *Nomen crescentis—acuta*. governed of *perfectam*. R. *Participia regunt casus verborum*, &c.

Et, *and*, conjunction.

Vehementer, *ius, issimè, vehemently*, adv. joined to the verb *Clamitat*.

Clamitat, *exclaims*, 3. per. sing. ind. præ. of Clamito, avi, atum, are, 1. neut. agrees with *Vulpes*. R. *Verbum personale concordat cum nominativo*, &c.

O, O, interj. joined to *Caput*. R. *O exclamantis nominativo*, &c.

Quale, *what, of what kind*, nom. sing. N. of qualis, e. adj. agrees with *caput*. *Adjectiva, participia, et pronomina*, &c.

Caput, itis, a Head, 3. N. R. *Est neutrale genus, &c.* Nòm. joined to the interjection *O*.

Sine, *without*, prep. serves to the abl. case.

Cerebro, Brain, abl. sing. of cerebrum, i, 2. Neut. R. *Omne quod exit in um, &c.* governed of *sine*.

FAB. V.

CANIS, is, 3. com. a Dog, Rule, *Adde Senex, auriga, &c.* Nom. sing. to the verb *Captat*.

Ferens, tis, *carrying*, part. act. of fero, tuli, latum, ferre, irr. nom. sing. agrees with *Canis*. R. *Adjectiva, participia, et pronomina, &c.*

Carnem, *Flesh*, ac. sing. of caro, carnis, 3. f. governed of *ferens*. R. *Participia regunt casus, &c.*

Ore, *in his mouth*, abl. sing. of os, oris, 3. n. R. *Sunt neutralia, et hæc, &c.* governed of *in* understood. R. *Præpositio subaudita, &c.*

Et, *and*, a conjunction, joins like cases *ferens* and *tranans*. R. *Conjunctiones copulativæ, &c.*

Tranans, antis, *swimming over*, part. act. of trano, avi, atum, are, nom. sing. agrees with *canis*. R. *Adjectiva, participia, et pronomina, &c.*

Fluvium, a River, ac. sing. of fluvius, ii, 2. Mas. R. *Mascula in er, &c.* governed of *tranans*. R. *Participia regunt casus, &c.*

Cupidè, iùs, issimè, *desirously*, adv. joined to *captat*.

Captat, *catches at*, 3. per. sing. ind. præ. of capto, avi, atum, are, 1. act. agrees with *canis*. R. *Verbum personale, &c.*

Umbram, *the shadow*, ac. sing. of umbra, æ. 1. fem. governed of *captat*. R. *Verba transitiva, &c.*

Carnis, *of the flesh*, gen. sing. of caro, 3. f. latter of two substantives, of which *umbram* is the former. R. *Quum duo substantiva diversarum rerum, &c.*

Visam, *seen*, ac. sing. f. of visus, a, um. part. pass. of video, di, sum, dere. agrees with *umbram*. R. *Adjectiva, participia, et pronomina, &c.*

Sub, *under*, prep. serves to an abl. case.

Aquà, *the water*, abl. sing. of aqua, æ, 1. f. governed of *sub*. R. *Alias ablativo.*

Et, *and*, conjunction.—Sic, *so*, adverb.

Illico, *immediately*, adv. joined to *perdit*.

Perdit, *he loses*, 3. per. sing. ind. præ. of *perdo*, didi, ditum, dere, act. 3. R. *Natum a do*, &c. agrees with *ille* understood. R. *In verbis, quorum significatio*, &c.

Eam, *that*, ac. sing. f. of *is, ea, id*, pron. agrees with *carnem*. R. *Relativum cum antecedente*, &c.

Quæ, *which*, nom. sing. f. of the relative pronoun Qui, quæ, quod. agrees with the antecedent *carnem*.

Erat, *was*, 3. per. sing. imperf. of *sum, es, fui, esse, futurus*. agrees with its nom. quæ. R. *Quoties nullus nominativus*, &c.

In, *in*, prep. serves to an abl. case.

Faucibus, *his jaws*, abl. plur. of *faux, cis*. 3. f. R. *Nomen crescentis -acuta*. governed of *in*. R. *In, cum res in loco esse significatur*, &c.

FAB. VI.

Sus, uis, 3. f. a Sow, nom. sing. to *vertebat*.

Fœcunda, *having many young ones*, nom. sing. fem. of *fœcundus, a, um*. adj. agrees with *Sus*.

Vertebat, *imputed*, 3. sing. præterim. ind. act. of *verto, ti, sum, ere*. agrees with *Sus*. R. *Verbum personale*, &c.

Leænæ, *to the Lioness*, dat. sing. of *Leæna, æ*, 1. f. governed of *vertebat*.

Probro, *as a disgrace*, dat. sing. of *probrum, i*, 2. n. governed of *vertebat*.

Quòd, *because*, adv. *subjunctivo jungitur*.

Ederet, *she could bring forth*, 3. sing. imperf. subj. of *edo, edidi, editum, edere*. 3. act. agrees with *illa* understood.

Unum, *one*, ac. sing. mas. of *unus, a, um*. adj. agrees with *catulum*.

Catulum, *whelp*, ac. sing. of *catulus, i*, 2. mas. governed of *ederet*. R. *Verba transitiva*, &c.

Quolibet, *at any*, abl. sing. mas. of *quilibet, quælibet, quodlibet*. comp. pron. agrees with *partu*.

Partu, *birth*, abl. sing. of *partus, ūs*. 4. mas. governed of *ederet*. R. *Quodvis verbum admittit ablativum*, &c.

Unum, *one*, adj.

At, *but*, conj.

Leonem, *a Lion*, ac. sing. from Leo, nis. 3. mas.

Indignans, *the indignant*, nom. sing. fem. part. & adj. agrees with *fera*.

Fera, æ. 1. f. *beast*, nom. sing. to the verb *retulit*.

Retulit, *replied*, 3. per. sing. præ. ind. act. from refero, tuli, latum. imp. comp. agrees with *fera*.

VII.

COLUMBA, æ, 1. f. *a Dove*, nom. sing. to *respondit*.

Rogata, *being asked*, nom. sing. f. of rogatus, a, um, part. pass. of rogo, avi, atum, are. agrees with *columba*. R. *Adjectiva, participia, et pronomina, &c.*

Cur, *why*, adverb.

Sempèr, *always*, adverb.

Faceret, *she made*, 3. per. sing. imperf. subj. of facio, feci, factum, facere. R. *fit cio, ci, ut facio, feci*. R. *Ci fit ctum*. agrees with *illa* understood. R. *In verbis, quorum, &c.*

Nidum, *her Nest*, ac. sing. of nidus, i, 2. mas. R. *Mascula in er—in us, &c.* governed of *faceret*. R. *Verba transiliva, &c.*

In, *in*, prep. serves to an abl. case.

Eodem, *the same*, abl. sing. mas. of idem, eadem, idem. agrees with *loco*.

Loco, *place*, abl. sing. of locus, i, 2. m. R. *Mascula in cr—in us, &c.* governed of *in*.

Cùm, *when*, conjunction.

Pulli, *her young ones*, nom. plur. of pullus, i, 2. m. to the verb passive *surriperentur*.

Semper, *always*, adverb.

Surriperentur, *were stolen*, 3. per. plur. subj. imperf. pass. of surripio, pui, eptum, ipere. agrees with *pulli*, and is governed of *cùm*. R. *Cùm pro quamvis—quoniam, &c.*

Respondit, *answered*, 3. per. sing. ind. præ. of respondeo, di, sam, dere. 2. agrees with *Columba*.

Picæ, *the Daw*, dat. sing. of pica, æ, 1. f. governed of *respondit*. R. *Verba imperandi et nuntiandi, &c.*

Simplicitas, atis, *simplicity*, 3. f. nom. sing. to the verb *suadet*.

Suadet, *induces me*, 3. per. sing. ind. præ. of *suadeo*, si, sum, dere, 2. act. agrees with *Simplicitas*.

FAB VIII.

QUATUOR, *four*, numeral adj. indec. R. *A tribus ad centum numeros aptota vocabis*. nom. plur. agrees with *Tauri*.

Tauri, *Bulls*, nom. pl. of *taurus*, i. 2. mas. R. *Mascula in er ceu*, &c. to the verb *pascabantur*.

Pascabantur, *were feeding*, 3. per. pl. imperf. ind. of *pascor*, *pastus sum vel fui*. Dep. 3. R. *Verba in or*, &c. agrees with *Tauri*. R. *Verbum personale*, &c.

Unà, *together*, adverb.

Quos, *whom*, ac. plur. mas. of *qui*. agrees with the antecedent *Tauri*. R. *Relativum cum antecedente*, &c. and gov. of *aggredi*. R. *At si nominativus*, &c.

Leo, onis, 3. mas. a *Lion*. R. *Leo*, *curculio*, &c. nom. to *metuit*.

Etsi, *although*, Conjunction.

Esurit, *he is hungry*, 3. per. sing. præ. ind. of *esurio*, *ivi*, *itum*, *ire*. neut. 4. agrees with *ille*. R. *In verbis*, *quorum*, &c.

Metuit, *fears*, 3. per. sing. præ. ind. of *metuo*, *ui*, *sup. caret*, *uere*. R. *Metuo*, *cluo*, &c. Act. 3. agrees with *Leo*.

Aggredi, *to attack*, infin. of *aggredior*, *essus sum vel fui*. Dep. 3. latter of two verbs, of which *metuit* is the former. R. *Verbis quibusdam*, *participiis*, &c.

Conjunctos, *united*, of *conjunctus*, a, um, part. pass. of *conjungo*, xi, ctum, gere. 3. ac. pl. mas. agrees with *Taurus* understood.

Hinc, *upon this*, Adverb.

Conatur, *he endeavours*. 3. per. sing. præ. ind. of *conor*, *atus sum vel fui*. Dep. 1. agrees with *ille* understood.

Segregare, *to separate them*, infin. of *segrego*, *avi*, *atum*, *are*. act. 1. put after *conatur*. R. *Verbis quibusdam*, &c.

Falsis, *by false*, abl. pl. of falsus, a, um, adj. agrees with the substantive *Verbis*.

Verbis, *words*, abl. pl. of verbum, 1. 2. Neut. governed of *segregare*. R. *Quodvis verbum admittit ablativum*, &c.

Devorat, *he devours*, 3. per. sing. præ. ind. of devoro, avi, atum, are. act. 1. agrees with *ille understood*.

Segregatos, *them separated*, of segregatus, a um. part. pass. of segrego. ac. pl. mas. agrees with *Taurus understood*.

FAB. IX.

NOCTUA, æ, *an Owl*, 1. fem. nom. to fecerat.

Fecerat, *had offered*, 3. sing. præterplu ind. of facio, feci, factum, facere, 3. act. agrees with *Noctua*. R. *Verbum personale*, &c.

Co vicium, *a reproach*, 2. neut. acc. sing. governed of fecerat.

Soli, *to the Sun*, dat. sing. of Sol, solis, 3. mas. governed of fecerat. R. *Omnia verba*, &c.

Quòd, *because*, adv. *subjunctivo jungitur*.

Non posset, *she could not*,—Non, adv.—Posset, 3. sing. imperf. subj. of Possum, irr, agrees with *illa understood*. R. *In verbis*, &c.

Sustinere, *bear*, inf. of sustineo, 2. act. put after posset. R. *Verbis quibusdam*, &c.

Ejus radios, *his rays*,—Ejus, gen. sing. of is, ea, id. pron.—Radios, acc. pl. of radius, i, 2. mas. governed of *sustinere*.

Sol, is, *the Sun*, 3. mas. nom. to ait.

Ait, *says*, 3. sing. of aio. def. agrees with Sol.

Ne, *do not*, adverbium prohibendi.

Culpa, *blame*, 2. sing. imp. of culpo, 1. act. agrees with *tu understood*.

Me, *me*, acc. sing. of ego. pron. governed of culpa. R. *Verba transitiva*, &c.

Sed, *but*, conjunction.

Tuos, *your own*, acc. plur. mas. of tuus. pron. agrees with *oculos*.

Oculos, *eyes*, acc. plur. of oculus, i, 2. mas. R. *See similes casus conjungit.*

FAB. X.

EQUUS, i, 2. mas. *a Horse*, nom. to ægrotabat.

Ægrotabat, *was sick*, 3. sing. imperf. ind. of ægroto, 1, neut. agrees with *Equus*. R. *Verbum personale*, &c.

Canis, is, 3. com. *a Dog*, nom. sing. to *visitat*.

Assuetus, *accustomed*, part. and adj. nom. sing. agrees with *Canis*. R. *Adjectiva, participia, et pronomina*, &c.

Rodere, *to eat*, inf. of rodo, si, sur-, dere, 3. act. put after *assuetus*. R. *Verbi quibusdam*, &c.

Projecta, *cast away*, ac. pl. neut. of projectus, a, um, part. pas. of projicio, eci, cum, ere, agrees with *cadavera*. R. *Adjectiva, participia, et pronomina*, &c.

Cadavera, *carcasses*, acc. plur. of cadaver, eris, 3. neut. R. *Sunt neutra, cadaver*, &c. governed of *rodere*. R. *Verba transitiva*, &c.

Visitat, *comes to see*, 3. per. sing. præ. ind. of visito, 1, act. agrees with *visitat*. R. *Verbum personale*, &c.

Illam, *her*, acc. sing. fem. of ille, illa, illud, pron. after *visitat*. R. *Verba transitiva*, &c.

Rogans, ntis, *inquiring*, part. act. of Rogo, 1. nom. sing. agrees with *Canis*. R. *Adjectiva, participia, et pronomina*, &c.

Quomodo, *how*, adverb.

Se haberet, *she was*; — *a phrase*.

Se, acc. sing. of sui, pron. — *Haberet*, 3. per. sing. pot. of habeo, 2. act. agrees with *illa understood*.

Inquit, *she replies*, 3. per. sing. præ. ind. of inquo, def. agrees with *illa understood*.

Melius, *better*, adverb.

Quam, *than*, conjunction.

Velis, *you wish*, 2. per. sing. pot. præ. of volo. irreg. agrees with *tu understood*.

FAB. XI.

DUM, *while*, adv.

Conqueruntur, *they complain*, 3. per. plur. ind. præ. of conqueror, estus sum vel fui, 3. dep. agrees with *illi understood*.

Asinus, i, 2. mas. *the Ass*, nom. to *conqueritur* understood.

Quòd, *because*, adv.

Cornua, *horns*, nom. pl. of cornu, 4. neut. indec. to the verb *desint*.

Desint, *are wanting*, 3. per. plur. subj. præ. of desum, es, fui, esse, futurus. agrees with *cornua*.

Sibi, *to him*, pron. dat. governed of *desint*. R. *Sum cum compositis*, &c.

Et, *and*, conj.

Simius, i. 2. mas. *the Ape*, nom. to *conqueritur* understood.

Quòd, *because*, adv.

Habeat, *he had*, 3. per. sing. subj. præ. of habeo, 2. act. agrees with *ille* understood.

Non, *not*, adv.

Caudam, *a tail*, ac. sing. of cauda, æ, 1. fem. governed of *habeat*.

Tacete, *say not a word*, 2. per. plur. imp. præ. of taceo, 2. neut. agrees with *vos* understood.

Talpa, æ, 1. mas. or fem. *the mole*, nom. to *inquit*.

Inquit, *says*, 3. per. sing. ind. præ. from inquo, def. agrees with *talpa*.

Cernitis, *ye see*, 2. per. plur. ind. præ. of cerno, crevi, cretum, cernere, 3. conj. act. agrees with *vos* understood.

Me, *me*, ac. of ego. pron.

Cæcum, *blind*, ac. sing. mas. of cæcus, a, um. adj. agrees with *me*.

FAB. XII.

CASSITA, æ, 1. fem. *a Lark*, nom. to the verb *inquit*.

Interrogata, *being asked*, of interrogatus, a, um, part. pass. of interrogo. act. 1. nom. sing. fem. agrees with *cassita*. R. *Adjectiva, participia, et pronomina*, &c.

A, *by*, prep. serves to an abl. case.

Puero, *a Boy*, abl. sing. of puer, 1. 2. mas. governed of a.

Qui, *puæ, quod, who*, pron. relat. mas. sing. agrees with its antecedent *puero*; and nom. to *nutriverat*, R. *Quoties nullus Nom. &c.*

Nutriverat, *had fed*, 3. per. sing. præterp. ind. of *nutrio*, *ivi, itum. ire. act. 4.* agrees with *qui*.

Eam, *her*, ac. sing. fem. of *is, ea, id.* pron. governed of *nutriverat*. R. *Verba transitiva, &c.*

Delicatè, *iùs, delicately*, Adverb.

Et, *and*, Conjunction.

Mollitè, *ius, issime. tenderly*, Adverb.

Quocircà, *wherefore*, Conjunction.

Nollet, *she would not*, 3. per. sing. imperf. subj. of *Nolo, irr.* agrees with *illa* understood. R. *In verbis, quorum, &c.*

Regredi, *return*, infin. of *regredior, essus sum vel fui.* Dep. 3. put after *nollet*. R. *Verbis quibusdam, &c.*

In, *into*, prep. serves to an ac. case.

Caveam, *her cage*, ac. sing. of *cavea, æ. 1. fem.* governed of *in*.

Inquit, *says*, 3. per. sing. præ. ind. of *inquo*, *is, it.* Def. agrees with *Cassita*. R. *Verbum personale, &c.*

Ut, *that*, conjunction, serves to a subj. mood.

Vivam, *I may live*, 1. per. sing. præ. subj. agrees with *Ego*. R. *Nominativus primæ vel, &c.* and governed of *ut*. R. *Ut causam denotans, &c.*

Meâ, *by my own*, abl. sing. fem. of *Meus, a, um.* pron. agrees with *voluntate*.

Voluntate, *will*, abl. sing. of *voluntas. atis. 3. fem.* governed of *vivam*. R. *Quodvis verbum admittit, &c.*

Non, *not*, Adverb.

Tuâ, *by your*, abl. sing. fem. of *tuus, a, um.* pron. agrees with *voluntate* understood.

FAB XIII.

AGNUS, i. 2 Mas. *a Lamb*, nom. sing. to *videt*.

Videt, *sees*, 3. per. sing. præ. ind. of *video, di, sum, 2. act.* R. *Di fit sum, &c.* agrees with *Agnus*. R. *Verbum personale, &c.*

E, *from*, prep. serves to an abl. case.

Fenestrâ, *a window*, abl. sing. of *fenestra, æ, 1. fem.* governed of *e*.

Lupum, *a wolf*, ac. sing. of Lupus, i, 2. m. governed of videt. R. *Verb. trans.* &c.

Prætereuntem, *passing by*, ac. sing. of præteriens, euntis part. of prætereo, ivi, itum, ire. 4. act. agrees with *Lupum*.

Et, *and* Conjunction.

Audax, *bold*, adj. like *felix*. nom. sing. agrees with *agnus*.

Persequitur, *persecutes*, 3. per. sing. præ. ind. of persequor, cutus sum vel. fui. Dep. 3. coupled by *et* with *videt* R. *Conjunctiones*, &c.

Eum, *him*, ac. sing. mas. of is, ea, id. pron. governed of *persequitur*.

Conviciis, *with reproaches*, abl. pl. of convicium, ii. 2. Neut. governed of *persequitur*. R. *Quotvis verbum*. &c.

Cui, *to whom*, dat. sing. of qui, quæ, quod. pron. Rel. governed of *inquit*. R. *Si nominativus*, &c.

Lupus, i. 2. mas. *the Wolf*, nom. sing. to *inquit*.

Inquit, *says*, 3. per. sing. præ. ind. of inquo, is, it. Def. agrees with *Lupus*.

Non, *not*, Adverb.

Tu, *you*, 2. per. sing. pron. nom. to *facis understood*.

Sed, *but*, conjunction.

Locus, i. 2. mas. *the place*, nom. sing. to *facit*.

Facit, *offers*, 3. per. sing. præ. ind. of facio, feci, factum. act. 3. R. *fit cio, ci*—and *ci fit ctum*. agrees with *Locus*.

Convicia, *reproaches*, ac. pl. of convicium, ii, c. neut. governed of *facit*.

Mihi, *to me*, dat. sing. of Ego. 1. per. sing. pron. governed of *facit*. R. *Omnia verba acquisitive posita*, &c.

FAB. XIV.

JUPITER, Jovis. 3. mas. *Jupiter*, R. *Ut sunt divorum*, nom. to *imposuit*.

Imposuit, *hath put*, 3. sing. pret. ind. of impono, sui, situm, nere, act. 3. agrees with *Jupiter*.

Duas, *two*, ac. pl. fem. of duo, æ, o. num. adj. agrees with *peras*.

Peras, *Wallets*, ac. pl. of pera, æ. 1. fem. governed of *imposuit*. R. *Verba transitiva*, &c.

Nobis, *upon us*, dat. pl. of nos, 1. per. pl. governed of *imposuit*. R. *Dativum ferme regunt verba composita cum his*, &c.

Dedit, *he put one*, 3. per. sing. pret. ind. of dō, das, dedi, datum, dare. act. 1. agrees with *ille* understood.

Repletam, *filled*, acc. sing. fem. of repletus, a, um, part. pass. of repleo, evi, etum, ere. 2 act. agrees with *peram* understood.

Propriis, *with our own*, abl. pl. of proprius, a, um, adj. agrees with *vitius*.

Vitius, *vices*, abl. pl. of vitium, ii. 2 neut. governed of *repletam*. R. *Participia regunt casus verborum*, &c.

Post, *behind*, prep. serves to the acc. case.

Tergum, *the back*, acc. sing. of tergum, i. 2. neut. governed of *post*.

Suspendit, *he hung the other*, 3 per. sing. pret. ind. of suspendo, di, sum, dere, act. 3. agrees with *ille* understood.

Gravem, *heavy*, acc. sing. fem. of gravis, e adj. like *tristis*. agrees with *peram* understood.

Alienis, *with other men's vices*, abl. pl. of alienus, a, um, adj. agrees with *vitius* understood.

Ante, *before*, prep. serves to the acc. case.

Pectus, *the breast*, acc. sing. of pectus, oris. 3. neut. R. *Us, ut, onus*. governed of *ante*.

FAB. XV.

VIPERA, æ, 1. fem. *a Viper*, nom. sing. to *cæpit*.

Cœpit, *began*, 3. per. sing. pret. ind. of cœpi, eram, erim, issem, ero, isse. Def. agrees with *Vipera*.

Rodere, *to gnaw*, infin. of rodo, si, sum, dere. act. 3. Rules, *Vado, rado*, &c. and *Si fit sum*. put after *cæpit*. R. *Verbis*, &c.

Limam, *a file*, ac. sing. of lima, æ, 1. fem. governed of *rodere*.

Repertam, *found*, ac. sing. fem. of repertus, a um, part. pass. of reperio, eri, ertum, ire. act. 4. agrees with *limam*.

In, *in*, prep. serves to an abl. case.

Officina, a *shop*, abl. sing. of officina, æ, 1. fem. governed of *in*.

Lima, æ. 1. fem. *the File*, nom. to *inquit*.

Subridens, *smiling*, nom. sing. part. of subrideo, si, sum, dere. agrees with *lima*.

Inquit, *says*, 3. per. sing. præ. ind. of inquit, is it. Def. agrees with *lima*.

Quid, *what*, ac. sing. neut. of quis, quæ, quid. interrog. governed of *agis*.

Stultè, *foolishly*, Adverb.

Agis, *are you doing*, 2. per. sing. præ. ind. of ago, egi, actum, agere. act. 3. agrees with *tu*. R. *Verbum personale, &c.*

Contriveris, *you will have broken, you will break*, 2. per. sing. fut. per. of contero, trivi, tritum, terere. act. 3. agrees with *tu*.

Tuos, *your*, ac. pl. mas. of tuus, a, um, pron. agrees with *dentes*.

Dentes, *teeth*, ac. pl. of dens, dentis. 3. mas. R. *Mascula sunt, &c.* governed of *contriveris*. R. *Verba transitiva, &c.*

Priusquam, *before*, Adverb.

Me, *me*, ac. sing. of Ego. pron.

Eaim, *for*, Conjunction.

Corrodo, si, sum, dere. act. 3. *I corrode*. 1. per. sing. præ. ind. agrees with *Ego*.

Durum, *hard*, ac. sing. neut. of durus, a, um, adj. agrees with *æs*.

Æs, ris, *brass*, 3. neut. R. *Sunt neutralia, &c.*—ac. sing. governed of *corrodo*. R. *Verba transitiva, &c.*

FAB. XVI.

CANIS, is, 3. com. a *Dog*, nom. sing. to the verb, videt.

Insecutus, *pursuing*, part. from insequor. nom. sing. mas. agrees with *canis*.

Unum, *one*, ac. sing. mas. of unus, a, um. adj. agrees with *leporem*.

Leporem, *hare*, ac. sing. of lepus, oris, 3. mas. governed of *insecutus*. R. *Participia regunt, &c.*

In, *in*, prep.

Campo, *a field*, ab. sing. of campus, i, 2. mas. governed of *in*.

Videt, *sees*, 3. per. sing. ind. præ. of video, 2. act. agrees with *canis*.

Alterum, *another hare*, ac. sing. mas. of alter, a, um. agrees with *leporem understood*, governed of *videt*.

Et, *and*, conj.

Pariter, *at the same time*, adv.

Cœpit, *begins*, 3. per. sing. of cœpi, def. coupled by *et* with *videt*. R. *Conjunctiones*, &c.

Insequi, *to pursue*, infin. of insequor, dep. put after *cœpit*. R. *Verbis quibusdam*, &c.

Eum, *that also*, pron. of is, ea, id. ac. sing. governed of *insequi*.

At, *but*, conj.

Dum, *while*, adv.

Cupit, *he desires*, 3. pers. sing. ind. præ. of cupio, 3. act. agrees with *ille understood*.

Capere, *to catch*, infin. of capio, 3. act. put after *cupit*. *Verbis*, &c.

Utrumque, *both*, ac. sing. mas. of uterque, agrees with *leporem understood*.

Capit, *catches*, 3. per. sing. ind. præ. of capio. 3. act. agrees with *ille understood*.

Neutrum, *neither*, ac. sing. of neuter. agrees with *leporem understood*.

FAB. XVII.

AURIGA, æ. 1. Com. *a Charioteer*. R. *Adde Senex, auriga*. Nom. to *rogabat*.

Rogabat, *asked*, 3. per. sing. imperf. ind. of rogo, avi, atum, are. act. 1. agrees with *auriga*.

Currum, *a Chariot*, ac. sing. of currus, us. 4. mas. governed of *rogabat*.

Quarè, *why*, Adverb.

Rota, æ. 1. fem. *the Wheel*, nom. to *strideret*.

Quæ, *which*, nom. sing. fem. of qui, quæ, quod. pron. agrees with its antecedent *Rota*.—Nom. to *erat*. R. *Quoties nullus*, &c.

Erat, *was*, 3. per. sing. imperf. of Sum. agrees with *quæ*.

Deterior, *worse than the rest*, óris, adj. com. errimus sup. agrees with *rota* understood.

Strideret, *creaked*, 3. per. sing. pot. imperf. of strideo, di, sup. caret, ere. R. *Strideo*, *strido*. agrees with *rota*.

Currus, ús. 4. mas. *the Chariot*, nom. to *respondit*.

Respondit, *answered*, 3. per. sing. pret. ind. of respondeo, di, sum, dere. agrees with *Currus*. R. *Verbum personale*, &c.

Roganti, *him asking*, dat. sing. of rogans, tis. part. act. of rogo, avi, atum, are. act. 1. governed of *respondit*. R. *Verba imperandi et nunciandi*, &c.

Ægroti, *the Sick*, nom. pl. mas. of ægrotus, a, um, adj. agrees with *homines* understood.

Sempèr, *always*, Adverb.

Sunt, *are*, 3. per. pl. præ. ind. of Sum. agrees with *Ægroti* (HOMINES UNDERSTOOD.)

Queruli, *querulous*, nom. plur. mas. of querulus, a, um, adj. agrees with *homines* understood.

Atque, *and*, Conjunction.

Morosi, *peevish*, nom. pl. mas. of morosus, a, um, adj. coupled by *atque* with *queruli*. R. *Conjunctiones cop.* &c.

FAB. XVIII.

OLIM, *once upon a time*, Adverb.

Rumor, oris, 3. mas. *a report*. R. *Mascula in er*, or. &c. nom. sing. to *erat*.

Erat, *was*, 3. per. sing. imperf. ind. of Sum. agrees with *rumor*. R. *Verbum personale*, &c.

Moutem, *that a mountain*, ac. sing. of mons. tis, 3. mas. set before *parturire*. R. *Verba infiniti modi*, &c.

Parturire, *was in labour*, *infin* IMPERF. of parturio, ivi itum, ire. 4. neut. has an *ac.* set before it instead of a *nom.*

Vicini, *the neighbouring*, nom. pl. mas. of vicinus, a, um, adj. agrees with *homines*.

Homines, *Men*, nom. pl. of Homo, inis, 3. Com. R. *Homo*, *nemo*, &c. to the verb *accurrunt*.

Accurrunt, *run to it*, 3. per. pl. præ. ind. of accorro, ri, rsum, ere. 3. neut. agrees with *homines*.

Et, *and*, Cōjunction.

Circumsistant, *stand round*, 3. per. pl. præ. ind. of circumsisto, stiti, stitum, stare. coupled by *et* with *accurrunt*.

Expectantes, *expecting*, nom. pl. of expectans, antis, part. act. of expecto, avi, atum, are. 1. agrees with *homines*.

Ingens, *a great*, ac. sing. neut. of ingens, tis, adj. like *felix*. agrees with *monstrum*.

Monstrum, *monster*, ac. sing. of monstrum, i. 2. neut. governed of *expectantes*. R. *Participia regunt casus*, &c.

Mons, tis. 3. mas. *the mountain*, nom. to *parturit*.

Tandem, *at length* Adverb.

Parturit, *brings forth*, 3 pers. sing. præ. ind. of parturio. (as before) agrees with *Mons*.

Mus, uris, 3. mas *a Mouse*, nom. to *exit*.

Exit, *comes out*, 3 per. sing. præ. ind. of exeo, ivi, itum, ire, 4. neut. agrees with *Mus*. R. *Verbum personale*, &c.

THE FOLLOWING BOOKS ARE PUBLISHED & SOLD
By *LAW* and *WHITTAKER*,
AVE-MARIA-LANE, LONDON,
AND BY E. SKELTON & CO. SOUTHAMPTON.

EPITOME OF ENGLISH HISTORY,
OR, BRITISH CHRONOLOGY;

Being a Catalogue of Monarchs from the Invasion of JULIUS
CÆSAR, to the Conquest of WILLIAM, duke of Normandy:

TO WHICH ARE ADDED,

CHRONOLOGICAL TABLES,

From the Conquest to the present Reign:

Calculated to assist young Students of either SEX, who wish
to acquire a knowledge of the Annals of their Country.

It will also be found useful as a book of Reference.

With Alterations and Additions.

THIRD EDITION—PRICE TWO SHILLINGS.

LATIN GRAMMAR,

In which LILLY's grammar is so closely united with the gram-
mar used at Eton, that some critics have pronounced it to be
grounded on the one, and some on the other.

The Second Edition—Price Two Shillings and Sixpence.

EXEMPLA PROPRIA:

OR, ENGLISH SENTENCES,

Translated from the best Roman Writers, and adapted to the
rules in Syntax; to be again translated into the Latin Lan-
guage. For the use of Schools.

Third Edition—Price Three Shillings.

A KEY TO THE EXEMPLA PROPRIA.

PRICE TWO SHILLINGS.

SYSTEM OF RHETORIC, &c.

Price One Shilling and Sixpence.

N. B. The above books have been commended and recom-
mended by the respective Reviewers, to whose criticisms they
have been submitted.